

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Globálna analýza mostov

Spriahnuté ocel'obetónové mosty

NÁZOV PROJEKTU:

**Podpora edukačných aktivít pre výchovu mladých odborníkov
v oblasti mostného stavitel'stva v cezhraničnom regióne**

**VŠB TECHNICKÁ
UNIVERZITA
OSTRAVA**

EDUMOS

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza

- **Voľba výpočtového modelu a formy globálnej analýzy** závisia od typu mostnej konštrukcie, náročnosti vstupov (geometria, uzly, zaťaženie, imperfekcie), očakávaných výstupov ale aj softvérových možností a skúseností.
- Zväčša sa aplikuje **teória I. rádu (podmienka $\alpha_{cr} > 10$)**
- Vzhľadom k odolnosti železobetónovej dosky a tuhosti stužidiel sa spriahnutá mostná konštrukcia správa **ako priestorovo tuhý systém**.
- Uprednostňovať sa majú také výpočtové modely, ktoré **zohľadňujú doskové pôsobenie spriahnutej** betónovej mostovkovej dosky.
- Spravidla **lineárne pružnostná globálna analýza s prípadnou vhodnou korekciou nelineárnych vplyvov**.
- V špecifických prípadoch sa môže aplikovať nelineárna globálna analýza.
- **Rozhodujúci dopad** na výstižnosť modelu predstavuje rozhodnutie, či sa stanovia vnútorné sily **približnými metódami na submodeloch**, alebo pôjde o **komplexnejší geometrický model**.
- Ďalej je dôležité správne **vystihnúť tuhostí vo výpočtovom modeli** oplyvnených najmä trhlinami v betóne.

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza

◆ Globálna analýza - výpočet vnútorných síl pre overenie prierezov aj MSP

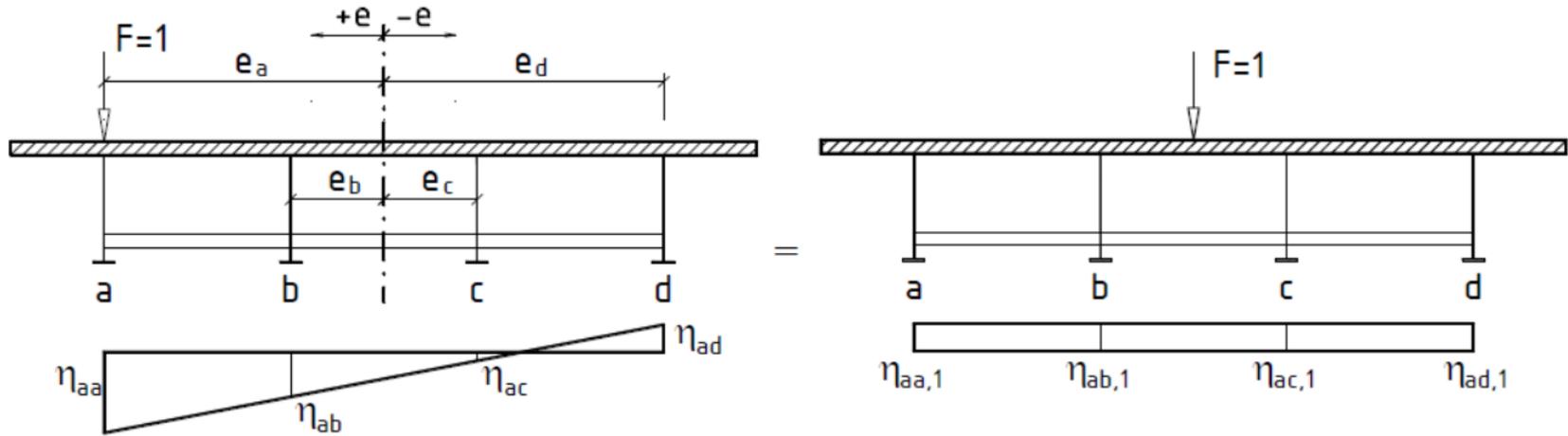
- Všetky relevantné fázy výstavby
- Materiálové diagramy – pružné alebo nelineárne
- Zohľadniť vplyv trhlín a ťahové spevnenie betónu na zmeny tuhosti spriahnutých prierezov
- Šmykové ochabnutie sa má uvažovať v betónovej doske, aj v oceľových širokých pásoch, pri zjednodušenej analýze prúťovými modelmi sa smie brať konštantná spolupôsobiaci šírka v rámci jednotlivých polí platná pre stredy polí
- Vydúvanie štíhlych stien a pásov sa môže zanedbať v prípadoch, ak je účinná (efektívna) plocha vydúvanej časti väčšia ako 50% z jej celkovej plochy etapovitost' a fázy výstavby
- Dotvarovanie a zmrašťovanie zohľadniť ich primárnym aj sekundárnym účinkom

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza

◆ Pre overenie šmykového toku

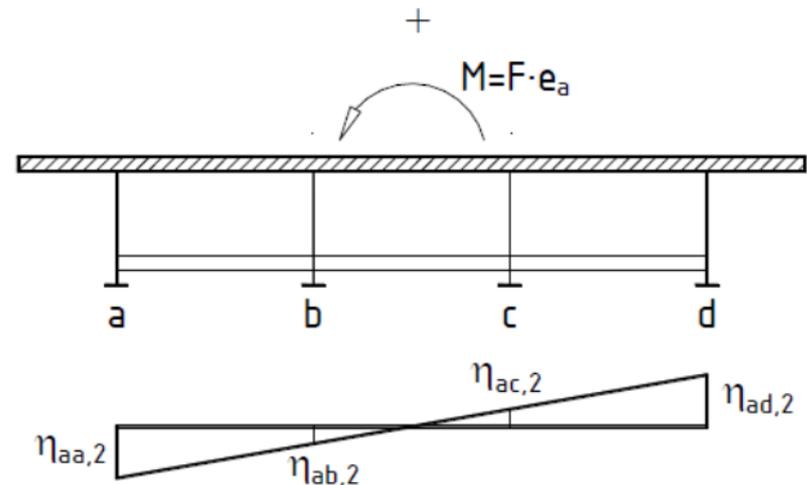
- Vždy lineárna pružná analýza so zohľadnením vplyv trhlín a ťahového spevnenie betónu na zmeny tuhosti spriahnutých prierezov
- Overenie spriahnutia sa však následne realizuje na prierezoch bez trhlín
- Špecifické požiadavky pre pružno-palstickú zónu (v miestach kde $M_{Ed} > M_{Rd,el}$)

Spriahnuté oceľobetónové mosty - zjednodušená globálna analýza

$$\eta_{ki} = \eta_{ki,1} + \eta_{ki,2} = \frac{I_{y,k}}{\sum_{i=a}^n I_{y,i}} + \frac{e_k I_{y,k}}{\sum_{i=a}^n I_{y,i} e_i^2} e_i$$

$$\eta_{ki} = \eta_{ki,1} + \eta_{ki,2} = \frac{1}{n} + \frac{e_k}{\sum_{i=a}^n e_i^2} e_i$$

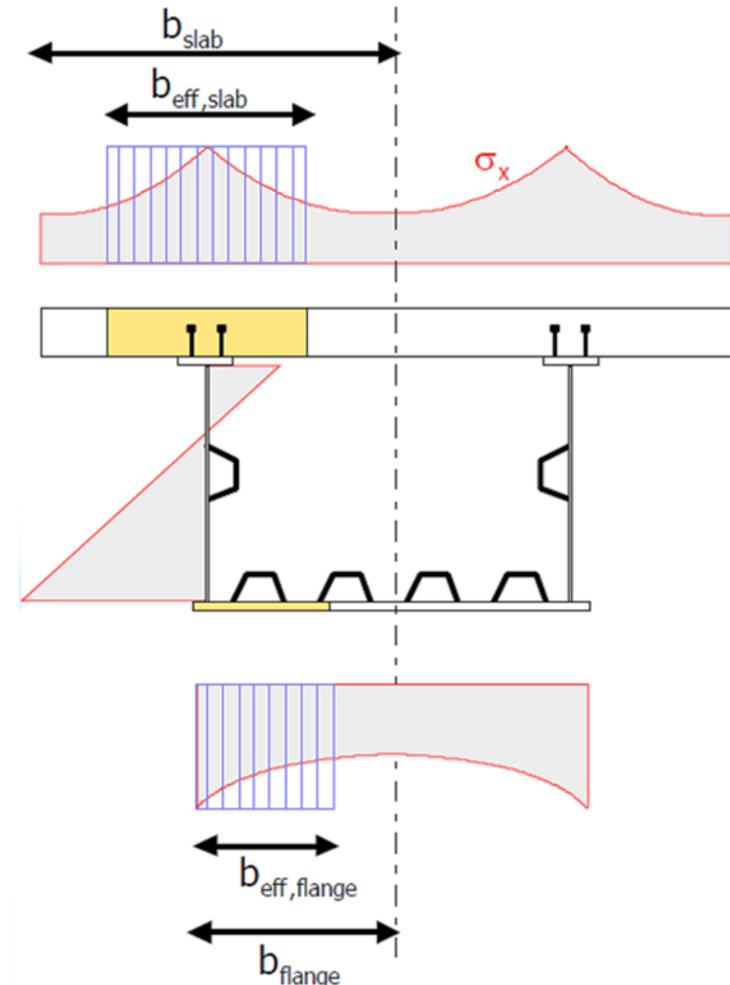
Spriahnuté oceľobetónové mosty - zjednodušená globálna analýza – šmykové ochabnutie

Betónová doska – EN 1994-2

- rovnaké spolupôsobiacie šírky v MSÚ aj v MSP

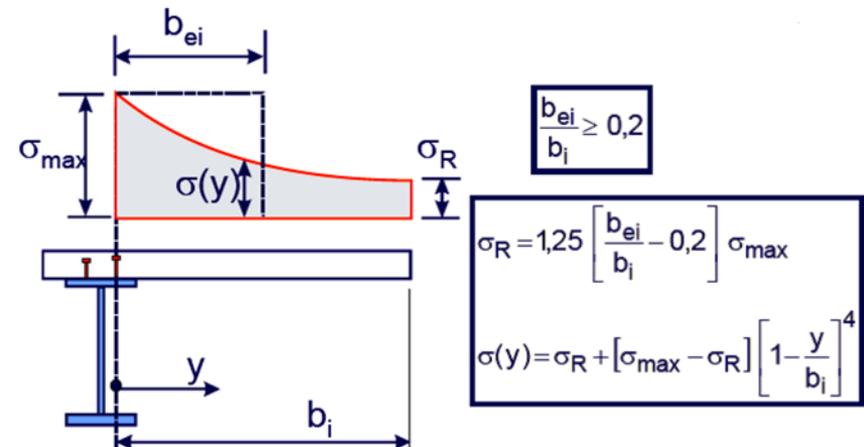
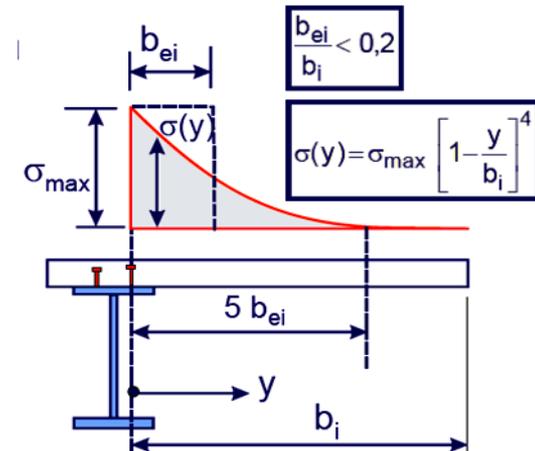
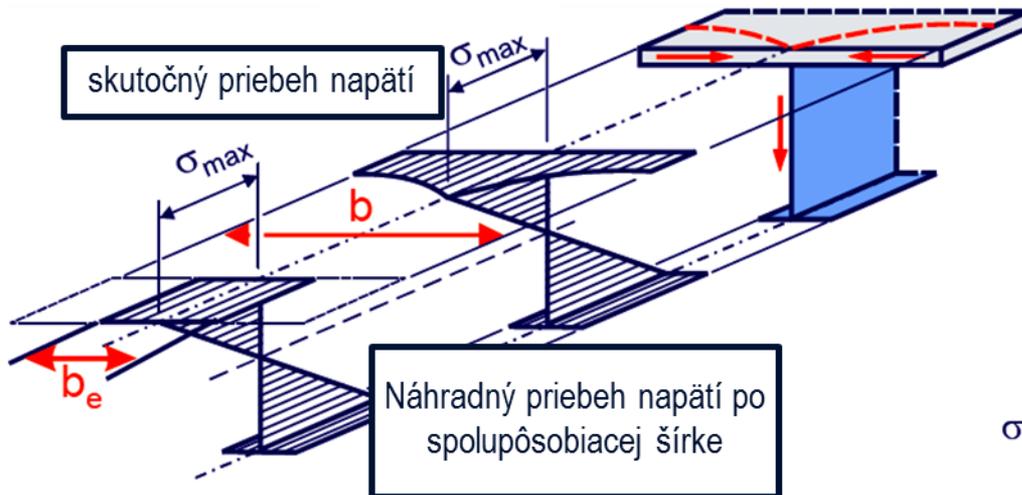
Oceľové pásy (pásnice) – EN 1993-1-5

- pri širokých pásoch komorových prierezov
- ale aj pri veľmi širokých pásniciach z kvalitnejších ocelí
- Pre overenie sú iné spolupôsobiacie šírky
  - a) pre MSÚ okrem únavy
  - b) pre MS únavy a pre MSP
- Pre globálnu analýzu je možné používať jednotnú b_{eff} (ako pre MSÚ)

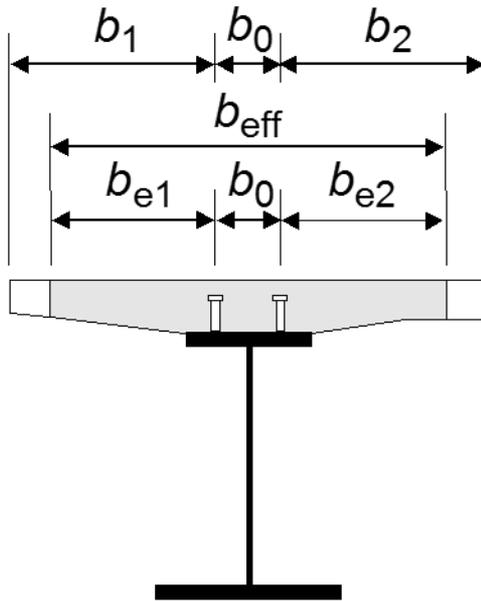

Spriahnuté oceľobetónové mosty - zjednodušená globálna analýza – šmykové ochabnutie

Ochabnutie normálových napätí vplyvom šmyku

Spriahnuté oceľobetónové mosty - zjednodušená globálna analýza – šmykové ochabnutie v doske

V poliach a nad medziľahými podperami

$$b_{eff} = b_0 + \Sigma b_{ei}$$

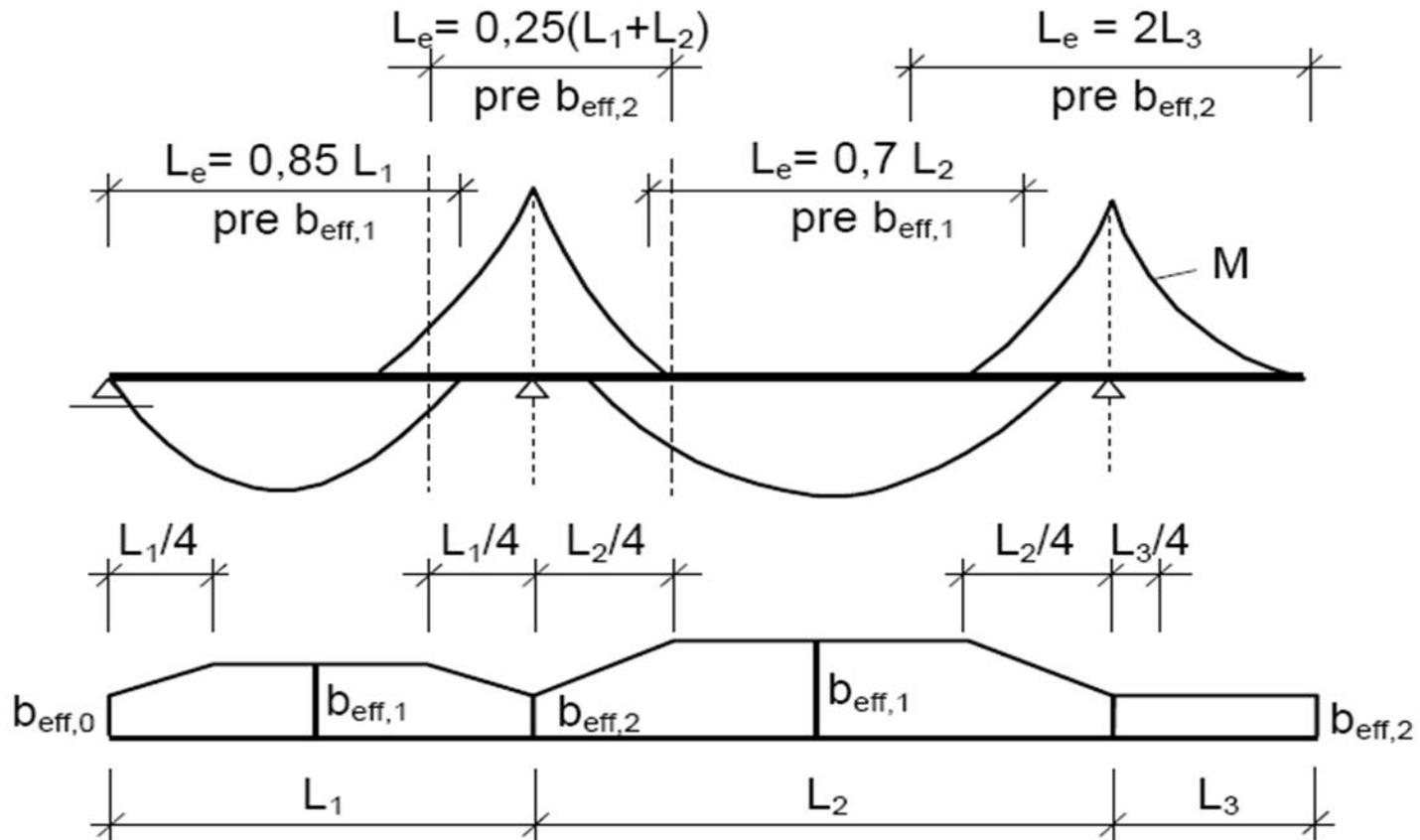
$$\text{kde } b_{ei} = L_e / 8 \leq b_i$$

Pri krajných podperách

$$b_{eff,0} = b_0 + \Sigma \beta_i b_{ei}$$

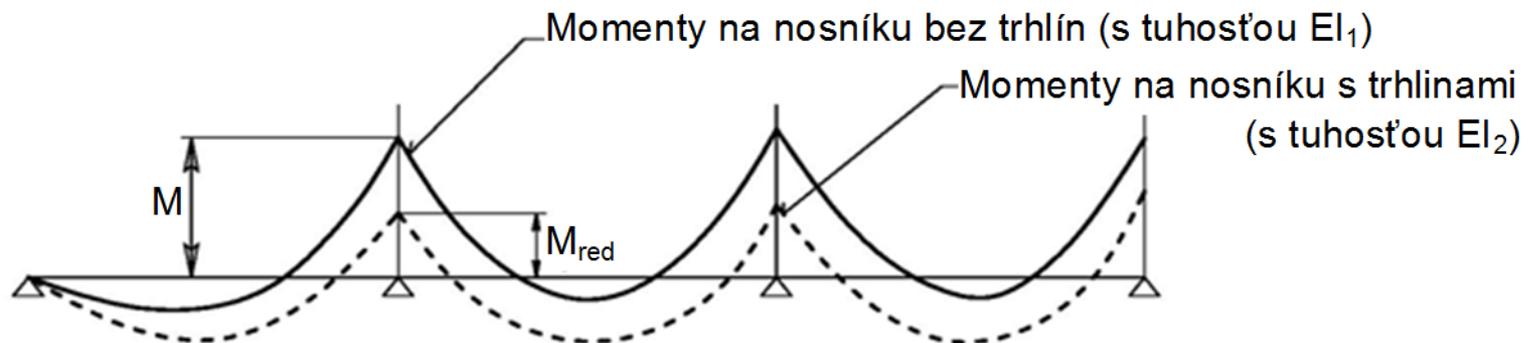
$$\text{kde } \beta_i = (0,55 + 0,025 L_e / b_{ei}) \leq 1,0$$

Spriahnuté oceľobetónové mosty - zjednodušená globálna analýza – šmykové ochabnutie v doske

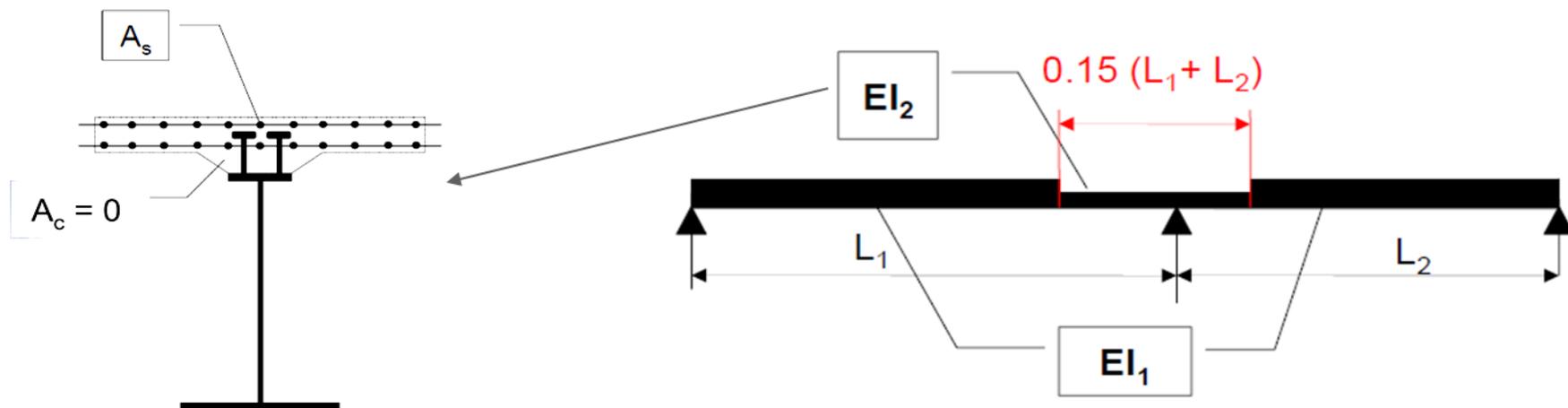
Spriahnuté oceľobetónové mosty - zjednodušená globálna analýza – vplyvu trhlín v betóne na tuhosť

- Zmenu ohybových tuhostí vplyvom trhlín - modelovaním trámu po úsekoch
- Najskôr je nutné analyzovať konštrukciu s pôvodnými tuhosťami EI_1 od všetkých kombinácií, aby sa zistila obálka vnútorných síl (tzv. **analýza bez trhlín**)
- V úsekoch, kde je v doske prekročená pevnosť $2 \cdot f_{ctm}$ je nutné tuhosť trámov redukovať na EI_2 .
- Nasleduje druhý výpočet celej konštrukcie od všetkých zaťažovacích stavov a kombinácií.
- Tento spôsob výpočtu = **analýza po vzniku trhlín**

Spriahnuté oceľobetónové mosty - zjednodušená globálna analýza – vplyvu trhlín v betóne na tuhosť

- Pri spojitých trémových mostoch bez predpätia sa môže zjednodušiť vplyv vzniku trhlín v betóne zohľadniť použitím ohybovej tuhosti EI_2 na dĺžke 15% rozpätia na každej strane vnútornej podpery a s tuhosťou EI_1 bez trhlín na zvyšných častiach polí.

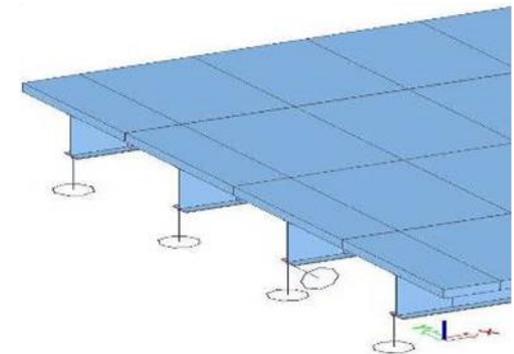
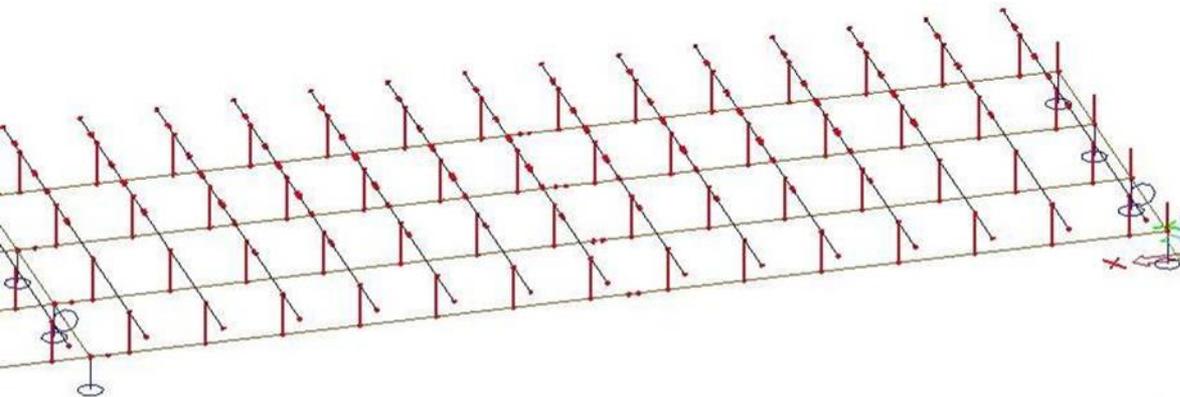

- Táto zjednodušená metóda sa môže aplikovať len ak sú pomery dĺžok príľahlých rozpätí (kratšie/dlhšie) medzi podperami aspoň 0,6 ($L_{\min}/L_{\max} > 0,6$).

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza finitnými výpočtovými modelmi

Roštový prútvový model

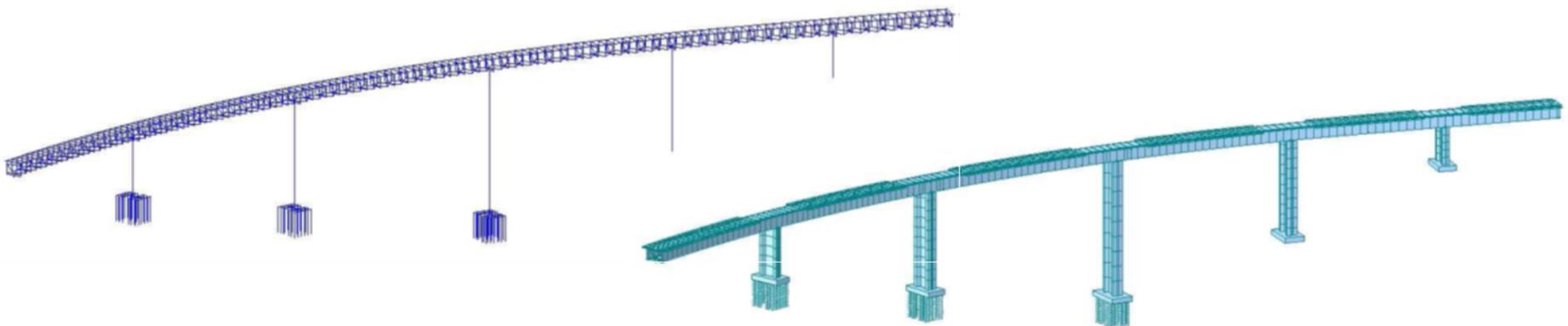
- pozdĺžne prúty majú idealizovaný (efektívny) spriahnutý oceľobetónový prierez.
- doska sa v priečnom smere nahrádza systémom prútov - hustota je závislá od tvaru nosnej konštrukcie, pomeru L/B ako aj požiadavku na čo najjednoduchšie zadávanie zaťaženií
- v prípade riedkeho delenia dosky v priečnom smere je nutné model doskovej "škrupiny" doplniť fiktívnymi priehradovými väzbami v rovine dosky, ktoré tak nahrádzajú jej výraznú vodorovnú tuhosť.
- Je potrebné dbať na správne zohľadnenie excentricít

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza finitnými výpočtovými modelmi

Roštový prútvový model

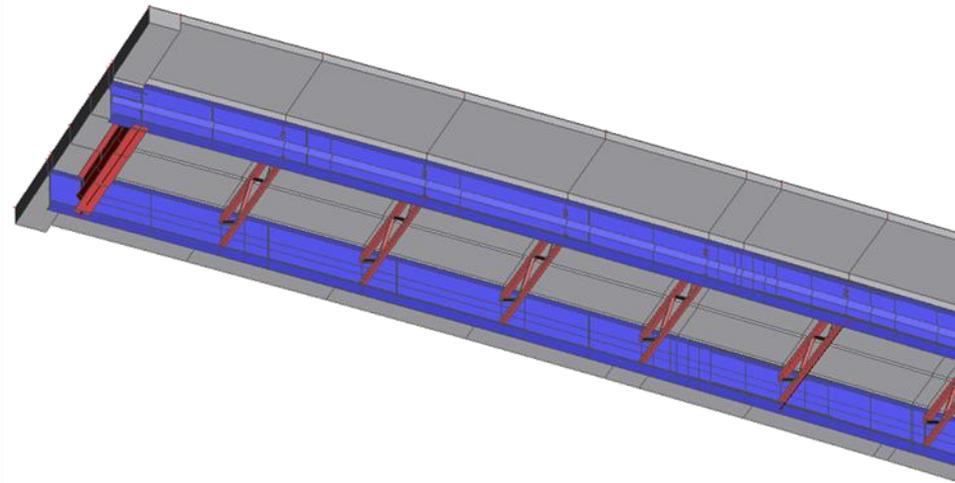
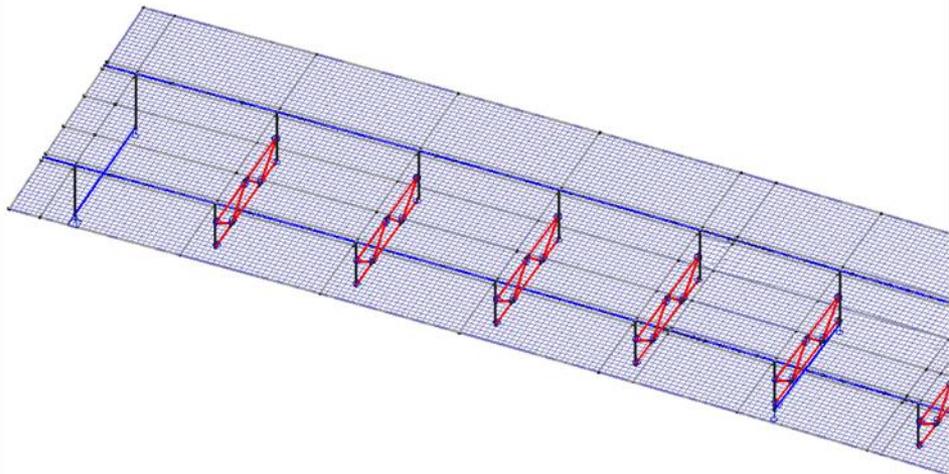
- prvky stuženia medzi hlavnými nosníkmi sú modelované prútmami s rešpektovaním ich skutočnej polohy.
- zohľadňuje aj skutočná poloha podpier pod dolnou pásnicou hlavného nosníka.
- je zrejmé, že roštový model je pomerne prácny a závisí od skúseností
- v praxi je však **stále obľúbený** najmä pri modelovaní väčších konštrukcií alebo v titulu možnej automatizovanej analýzy reológických vplyvov na prútvových prvkoch (napr. Midas Civil)

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza finitnými výpočtovými modelmi

Dosko - prúťové modely – alt. prúty ako „rebrá“ dosky

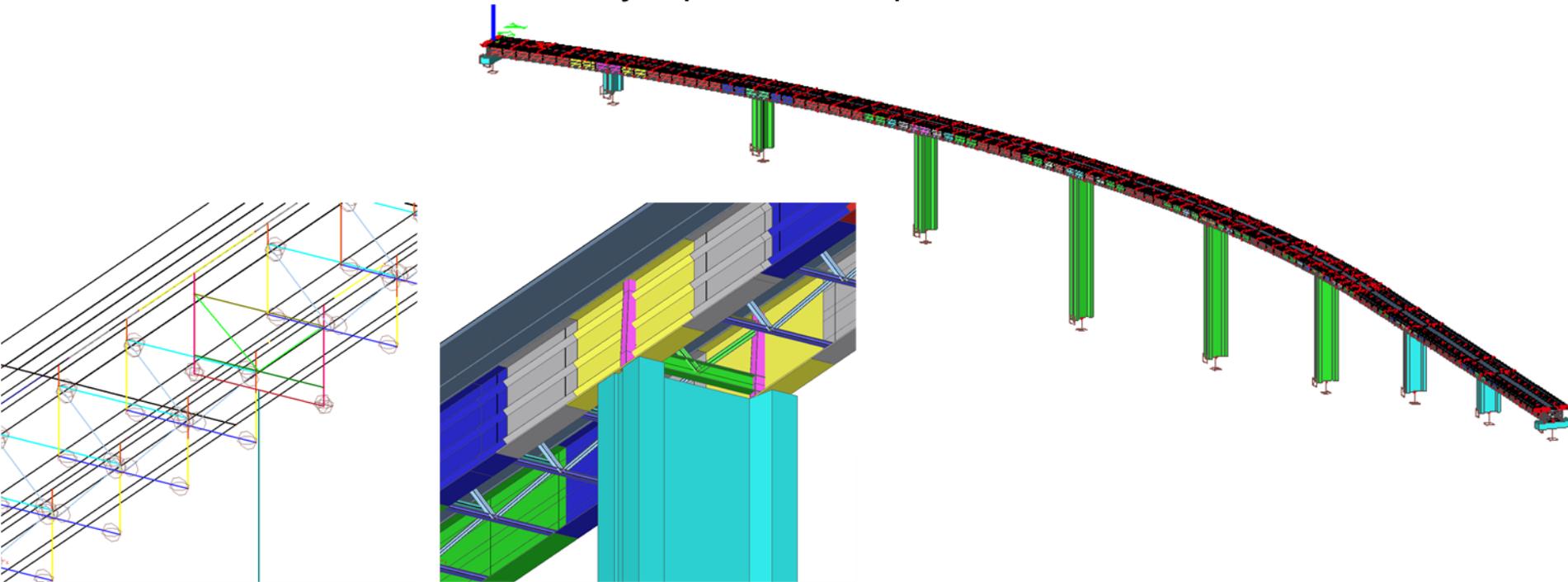
- aplikácia plošných prvkov na aproximáciu dosky vedie spravidla k veľmi dobrému vystihnutiu jej skutočného pôsobenia
- zároveň je automatické zohľadnenie šmykového ochabnutia v doskovom prvku – vyžadujú sa skúsenosti s nastavením delenia siete konečných prvkov dosky pre nájdenie optima medzi časovou náročnosťou výpočtu a korektnými výsledkami.
- oceľové nosníky sa uvažujú ako líniové prvky v rovine dosky s odsadením ich systémovej osi do skutočnej polohy - na excentricite vzhľadom k strednici dosky.

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza finitnými výpočtovými modelmi

Dosko - prútové modely – alt. prúty ako „rebrá“ dosky

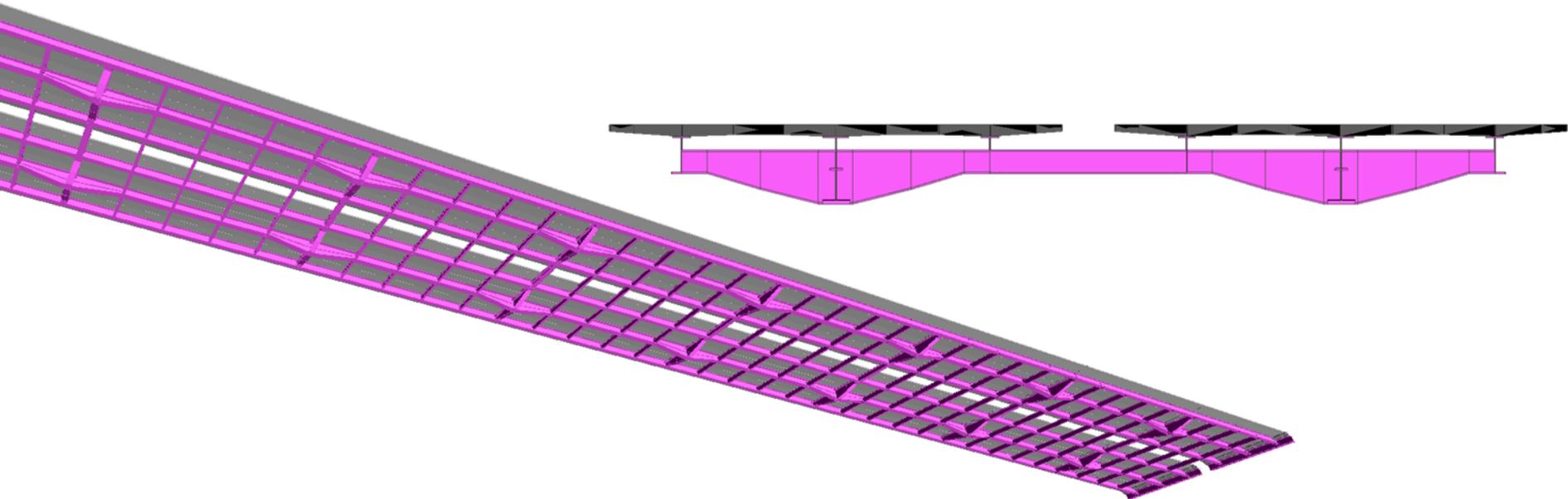
- mnoho softvérových produktov má zakomponovanú moduly pre integráciu vnútorných síl v plošných prvkoch z vopred predpísanej oblasti a ich transformáciu na vnútorné sily „spriahnutom prvku“

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza finitnými výpočtovými modelmi

Dosko – stenové (škrupinové) modely

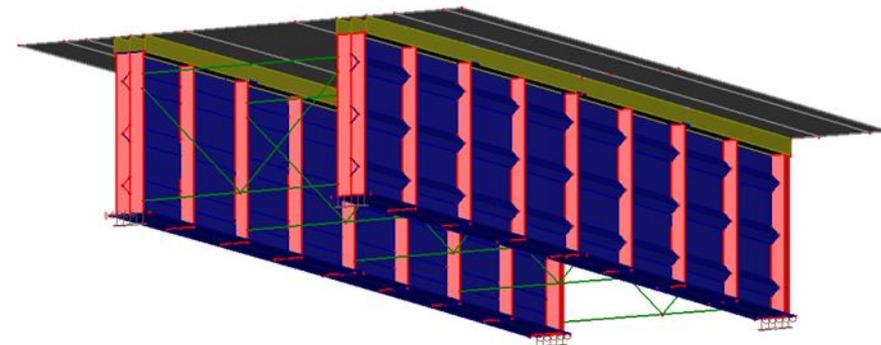
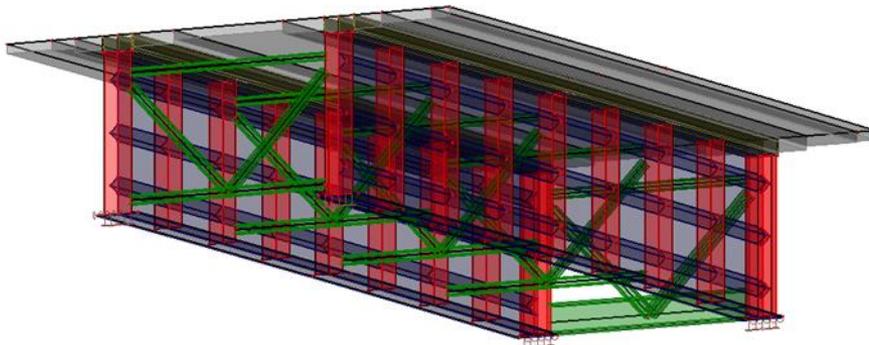
- škrupinový model celej nosnej konštrukcie (prípadne pre vystihnutie tvaru minimálne betónovej dosky a stien hlavných nosníkov)
- V prípade komorového oceľového nosníka ide o plošný model celého komorového priečného rezu,
- nutné klásť adekvátne dôraz na hustotu a zjemňovanie siete konečných prvkov

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza finitnými výpočtovými modelmi

Dosko – stenové (škrupinové) modely

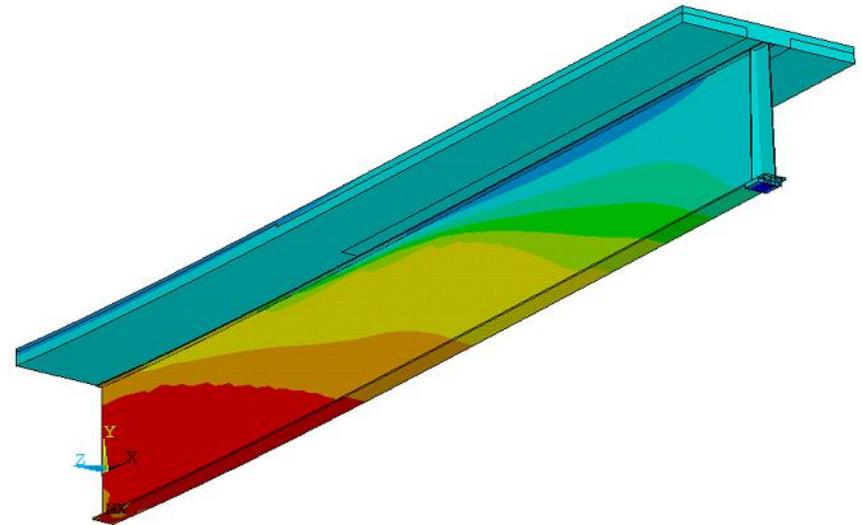
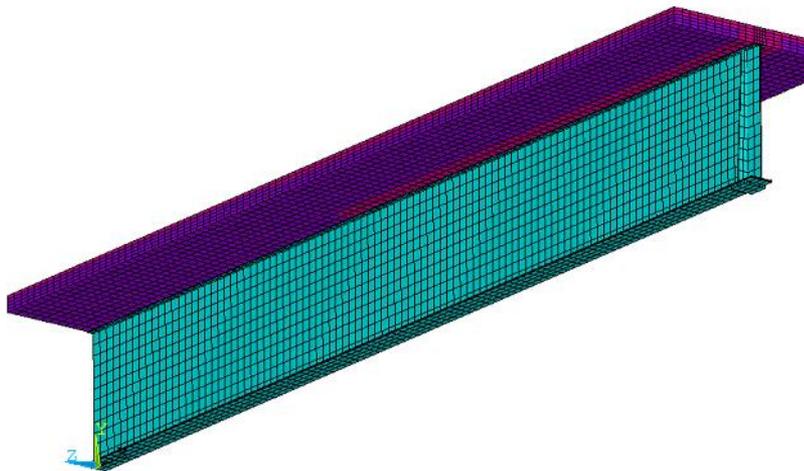
- je potrebné aproximovať aj spriahnutie, nakoľko väčšina prakticky orientovaných softvérov neumožňuje líniové spojenie finitných plošných prvkov ležiacich v rozdielnych rovinách.
- spriahnutie ako spojenie nekoincidenčných plošných modelov dosky a steny (prípadne horných pásnic oceľových nosníkov) sa tak zvyčajne nahrádza elementami, ktoré musia zabezpečiť takmer dokonalé spolupôsobenie, navyše je možné pracovať s ich parametrami, a teda ich modifikáciou či zavedením nelineárnych modelov sa dá priblížiť k reálnejšiemu pôsobeniu skutočného spriahnutia.

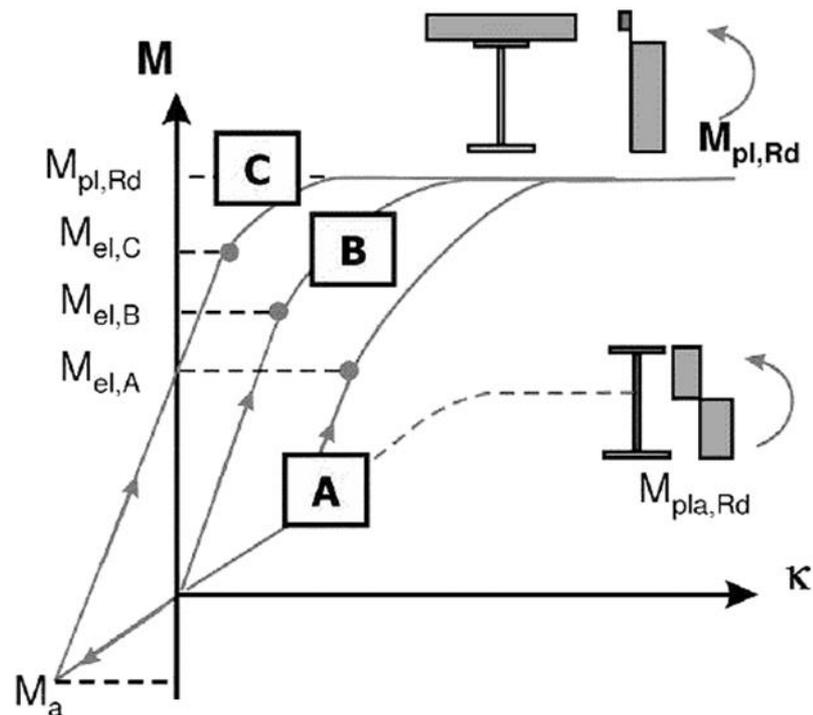
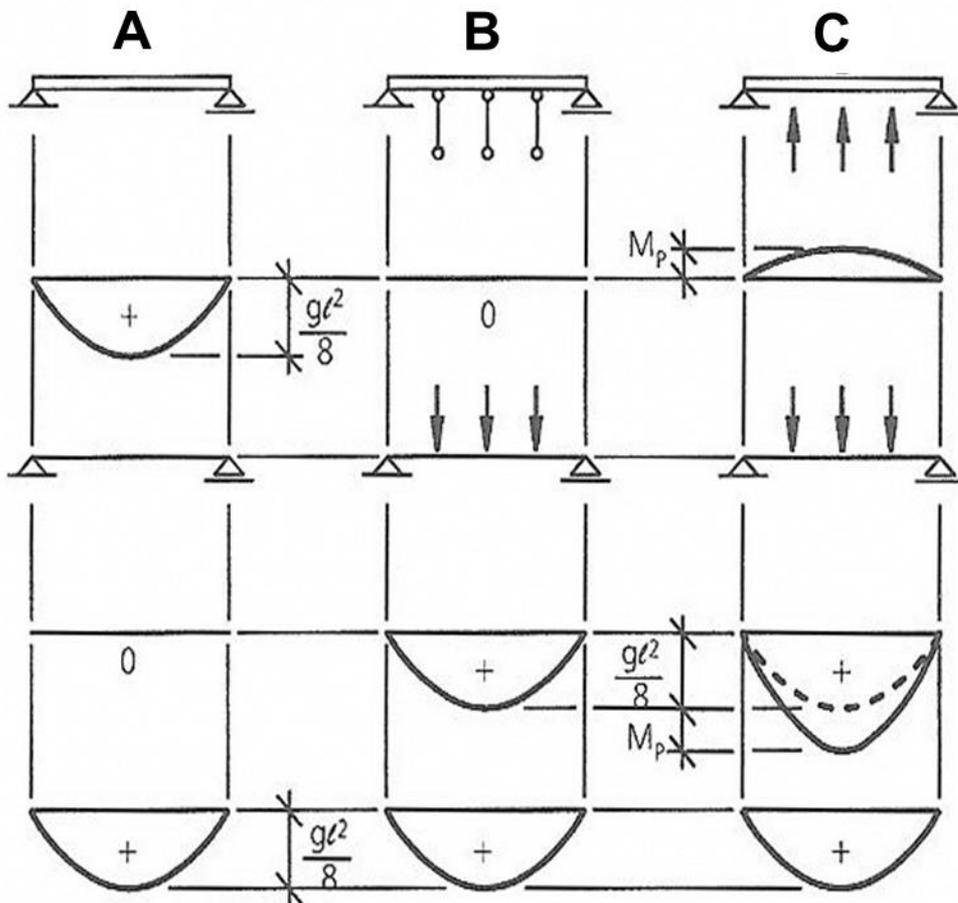
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza finitnými výpočtovými modelmi

Využitie objemových prvkov

- praktické využitie je doteraz stále neveliké
- okrem adekvátneho hardvéru aj špecializované softvérové produkty (Ansys, ...)
- najmä v rámci submodelov alebo pri výskumných úlohách.

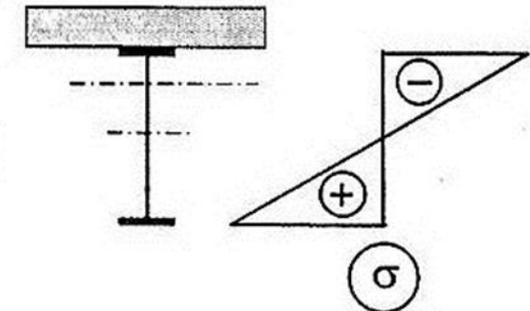
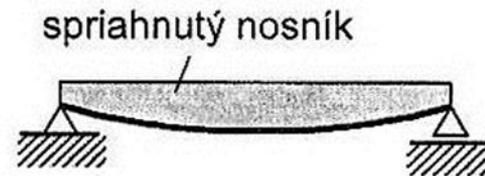
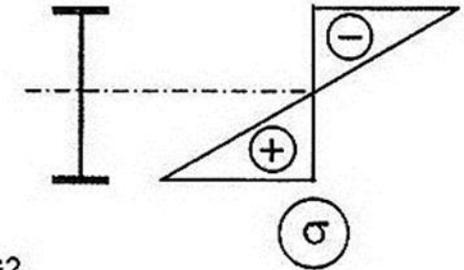
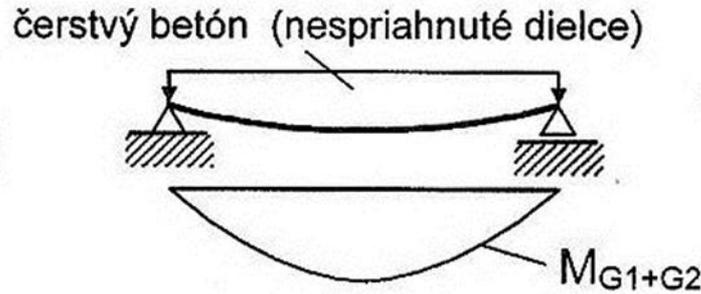
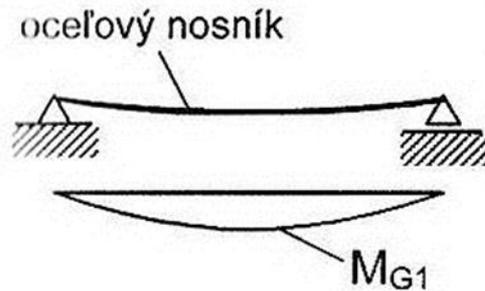

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – vplyv postupov výstavby

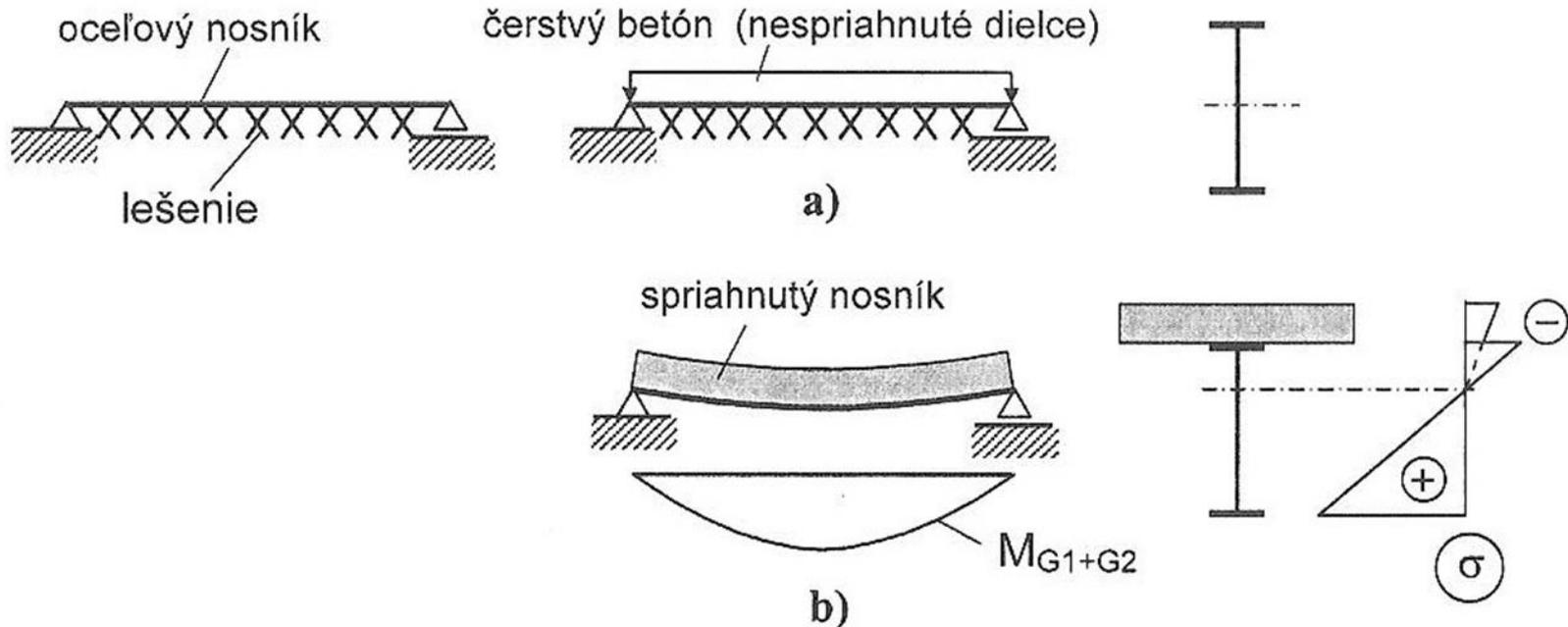
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – vplyv postupov výstavby

Výstavba na definitívnych podperách

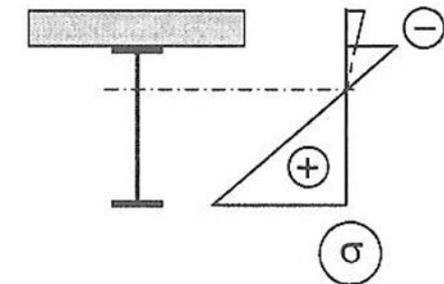
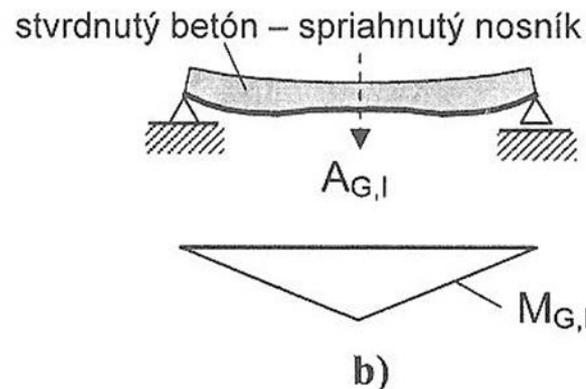
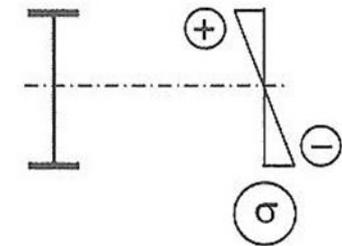
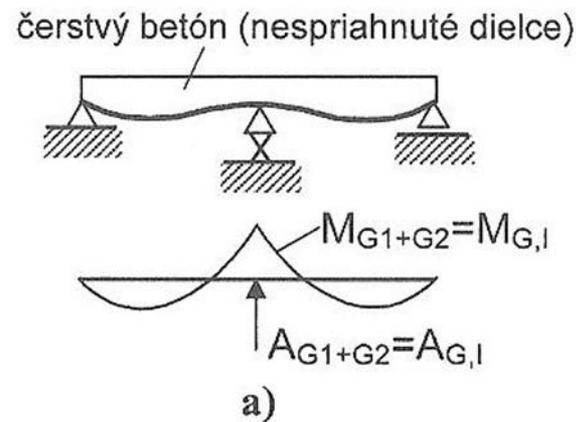
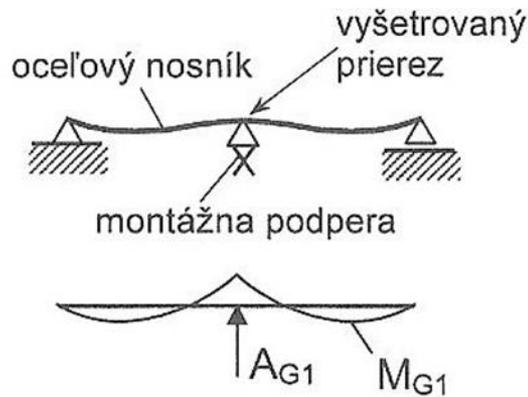
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – vplyv postupov výstavby

Výstavba na lešení – na kontinuálnom podopretí

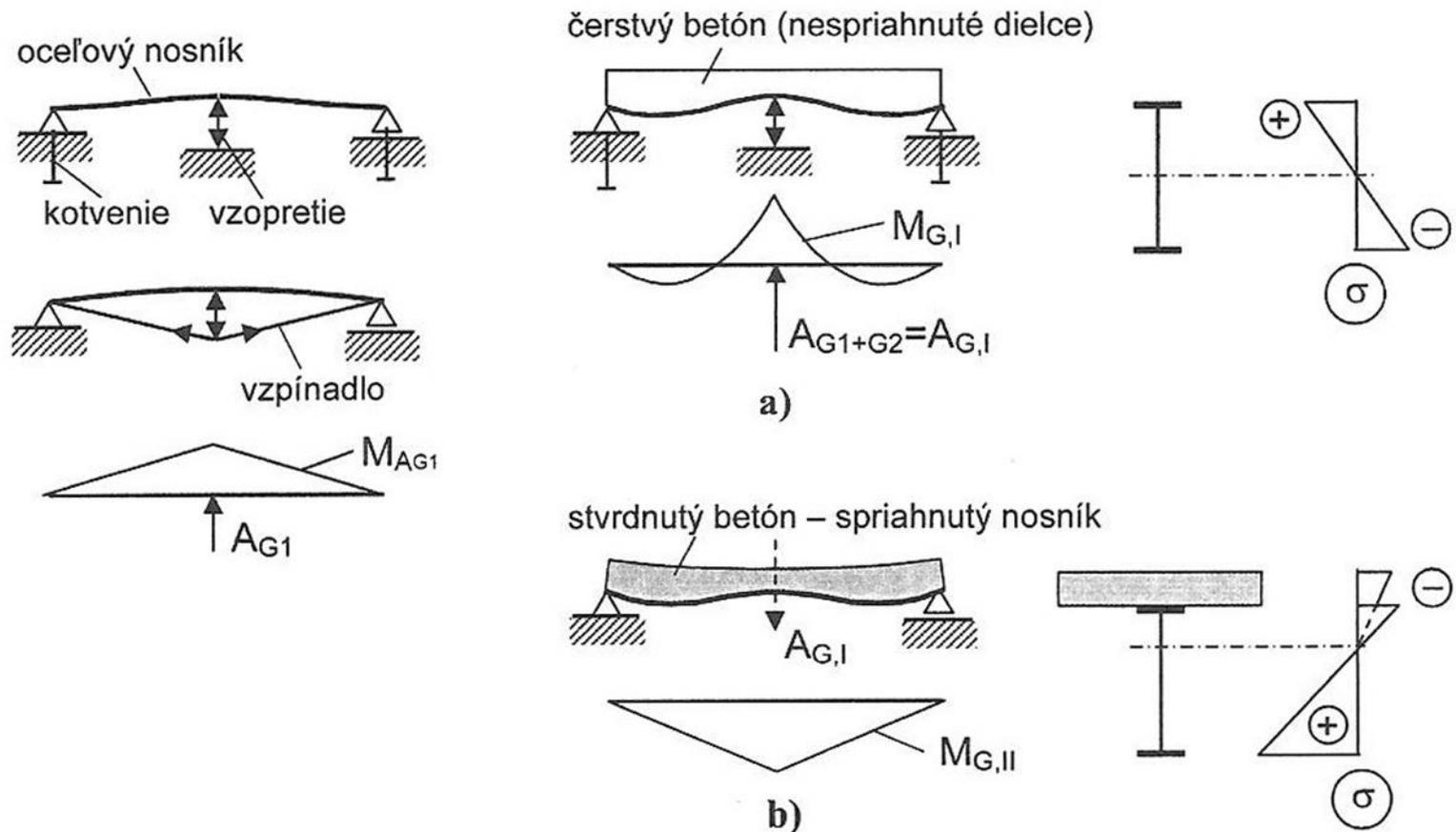
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – vplyv postupov výstavby

Výstavba s diskretnými montážnymi podperami

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – vplyv postupov výstavby

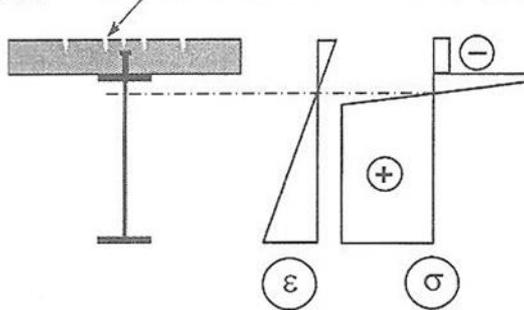
Výstavba s montážnym vzopätím oceľového nosníka

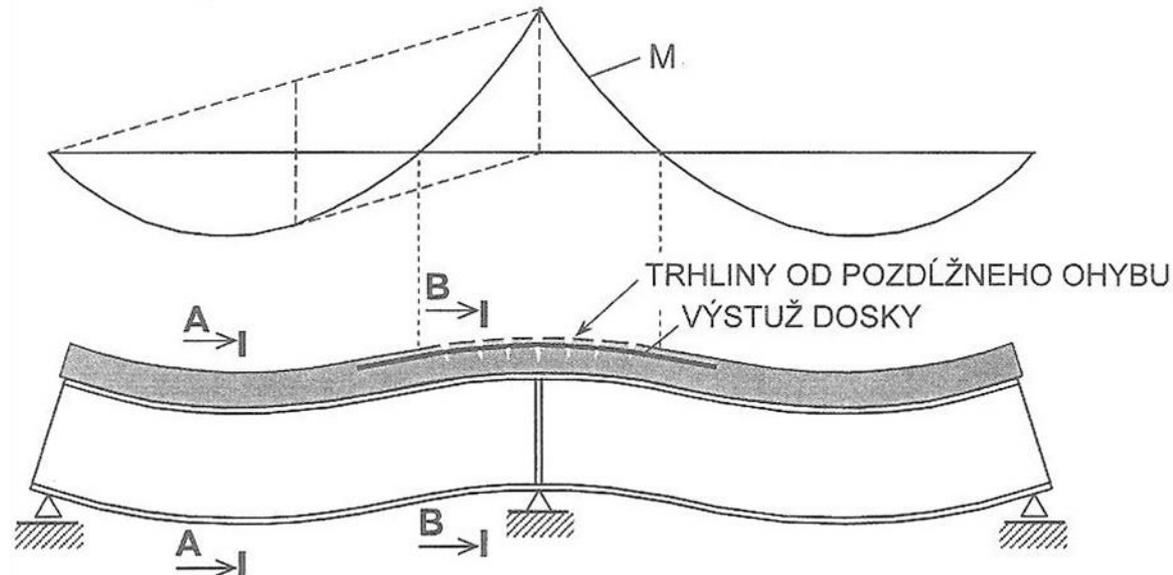
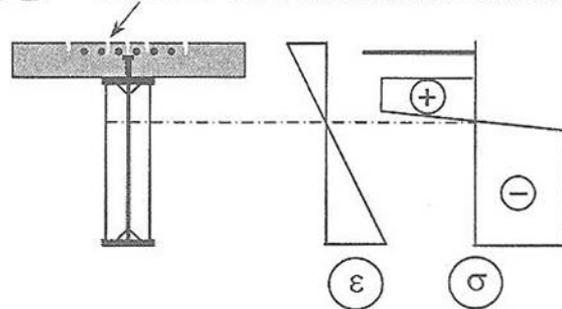
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – trhliny v betónovej doske

Trhliny v betónovej doske a ťahové spevnenie betónu

A-A TRHLINY OD PRIEČNEHO OHYBU

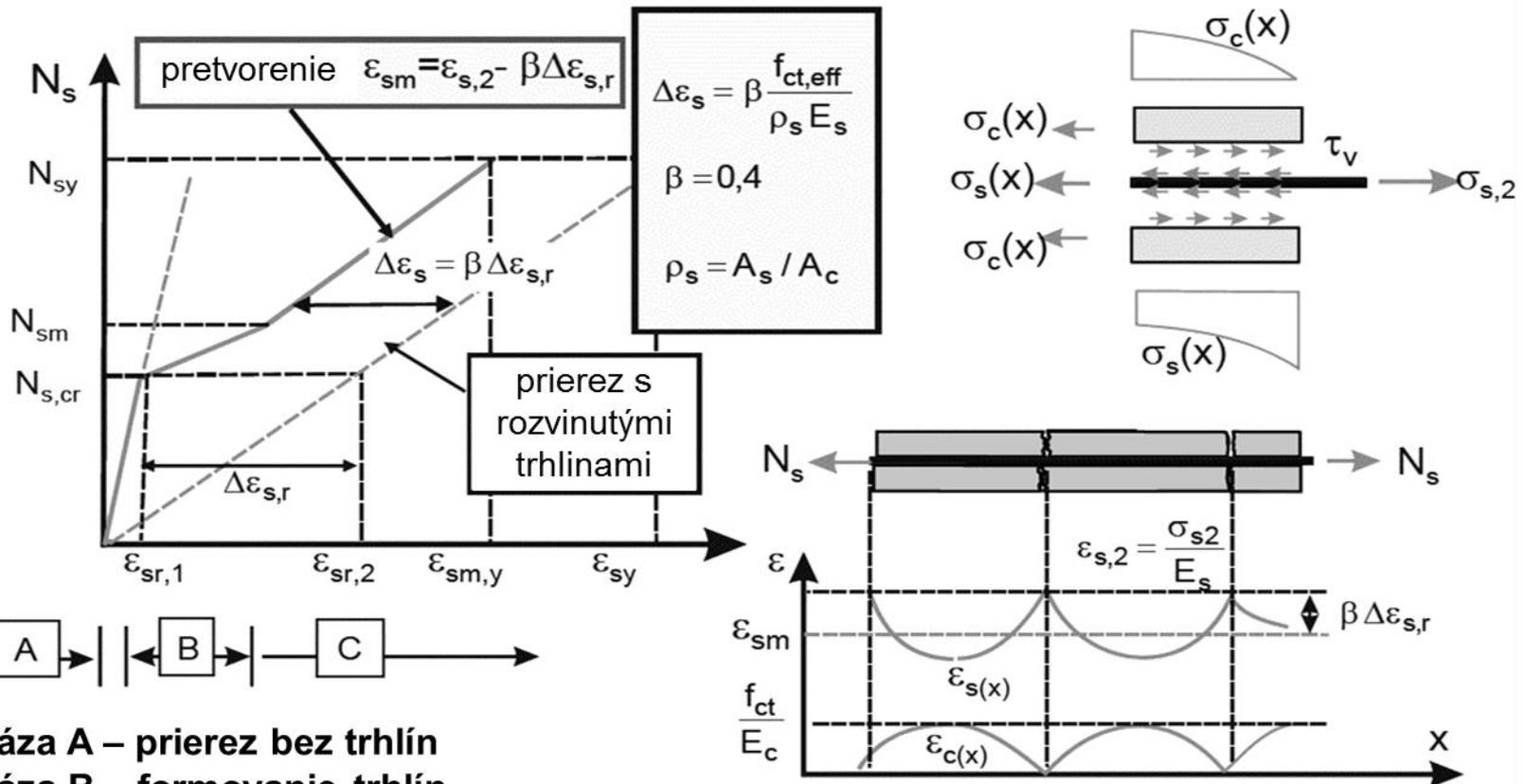

B-B TRHLINY OD PRIEČNEHO OHYBU

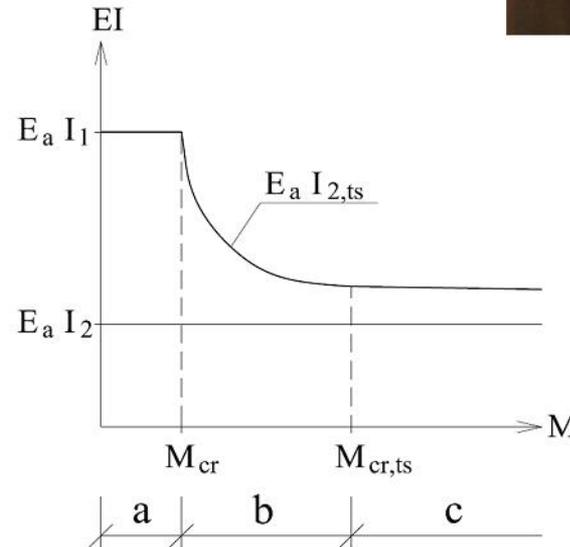
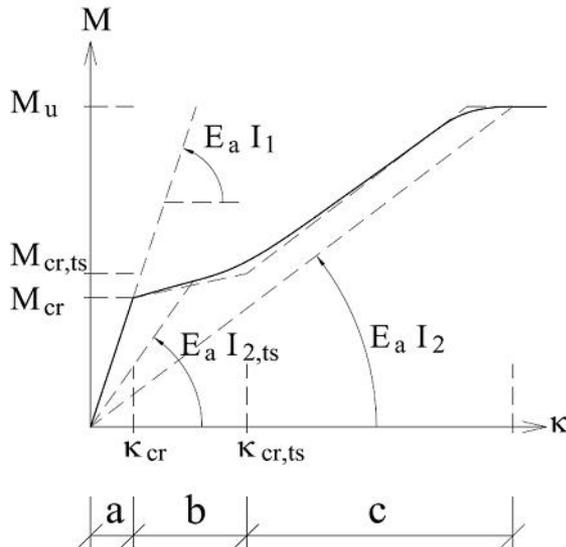
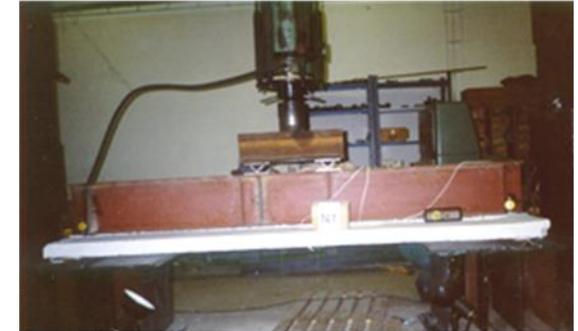
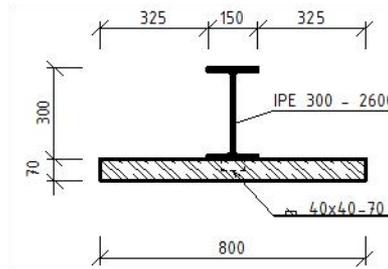
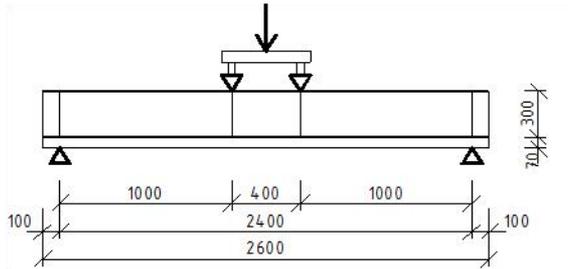
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – trhliny v betónovej doske

Trhliny v betónovej doske a ťahové spevnenie betónu

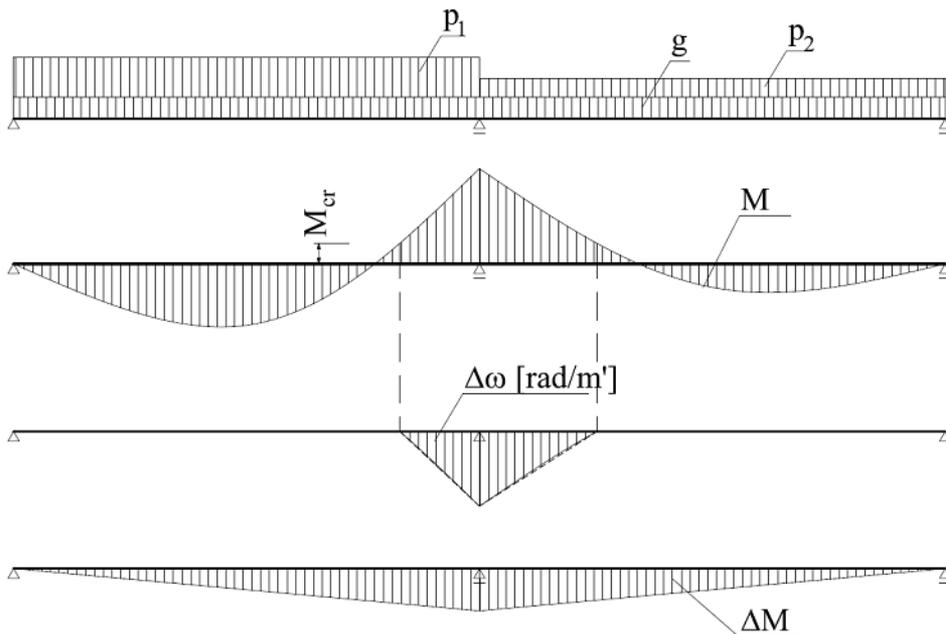
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – trhliny v betónovej doske

Trhliny v betónovej doske a ťahové spevnenie betónu

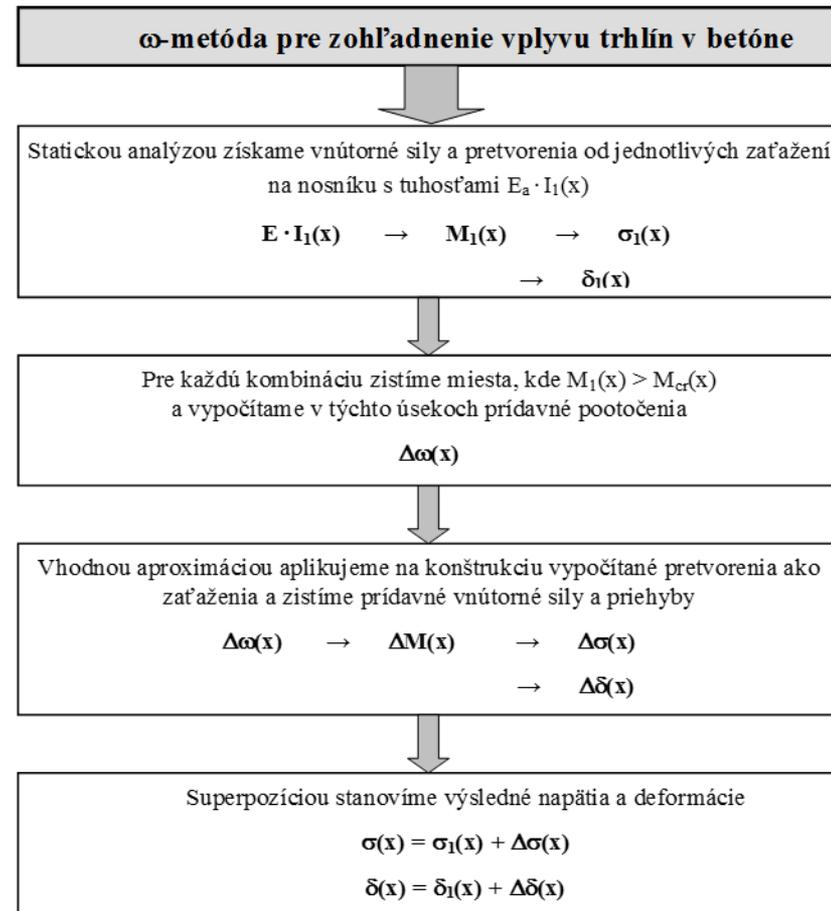
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – trhliny v betónovej doske

Alternatívny výpočet - možnosť prídavného „zaťaženia“

$$\Delta\varpi(x) = \varpi_1(x) - \varpi_{2, ts}(x) = \frac{M(x)}{EI_1(x)} - \frac{M(x)}{EI_{2, ts}(x)}$$

[rad · m⁻¹]

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – dotvarovanie betónu

Zohľadnenie dotvarovania

pomer modulov pružnosti

$$n_L = n_0 (1 + \psi_L \varphi_t)$$

základný pomer modulov pružnosti

$$n_0 = E_a / E_{cm}$$

súčiniteľ dotvarovania

$$\varphi(t, t_0) = \varphi_0 \beta(t, t_0)$$

t je vek betónu v dňoch v uvažovanom čase

t_0 je vek betónu v dňoch v čase vnesenia zaťaženia

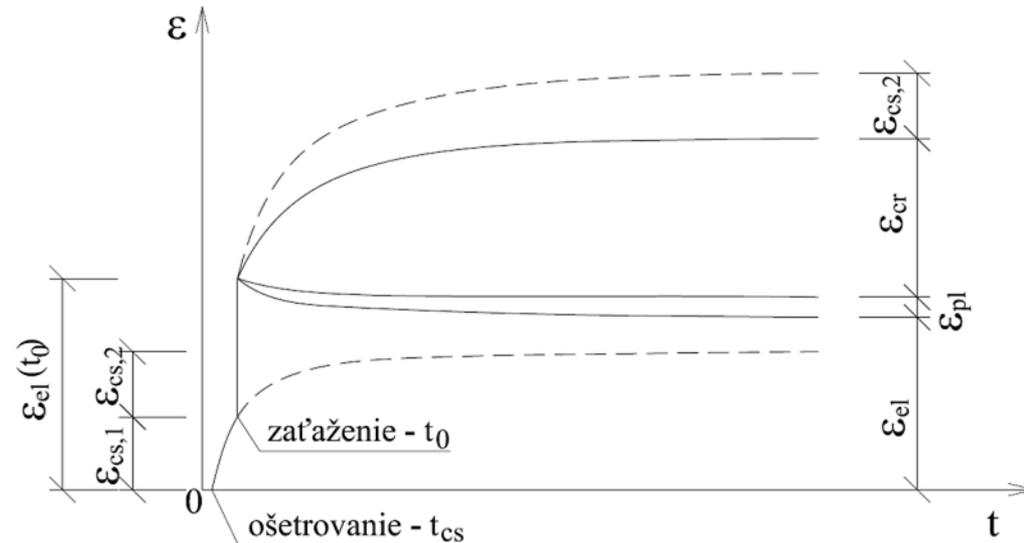
φ_0 je teoretický súčiniteľ dotvarovania

ψ_L je násobiteľ, ktorý sa berie hodnotou:

1,10 pre stále zaťaženie

0,55 pre zmrašťovanie

1,50 pre predpätie vnesené deformáciami

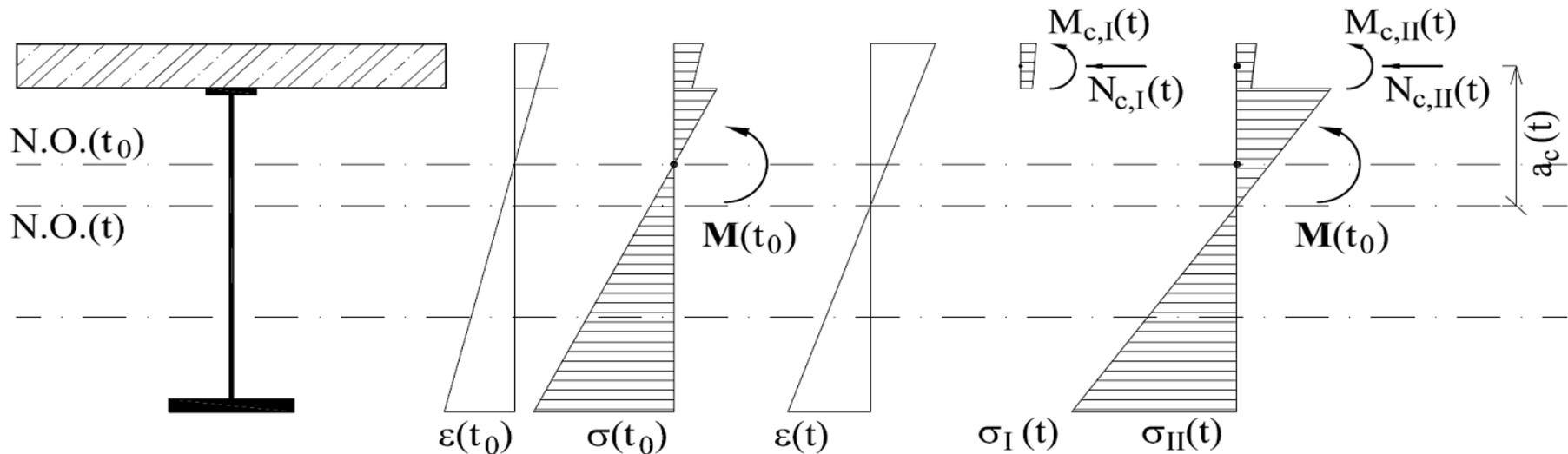

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – dotvarovanie betónu

Zohľadnenie dotvarovania v rámci prierezu

$$\sigma(t) = \sigma(t_0) \left[1 - \frac{\varphi_t}{1 + \psi_L \varphi_t} \right] = \sigma(t_0) \xi_t$$

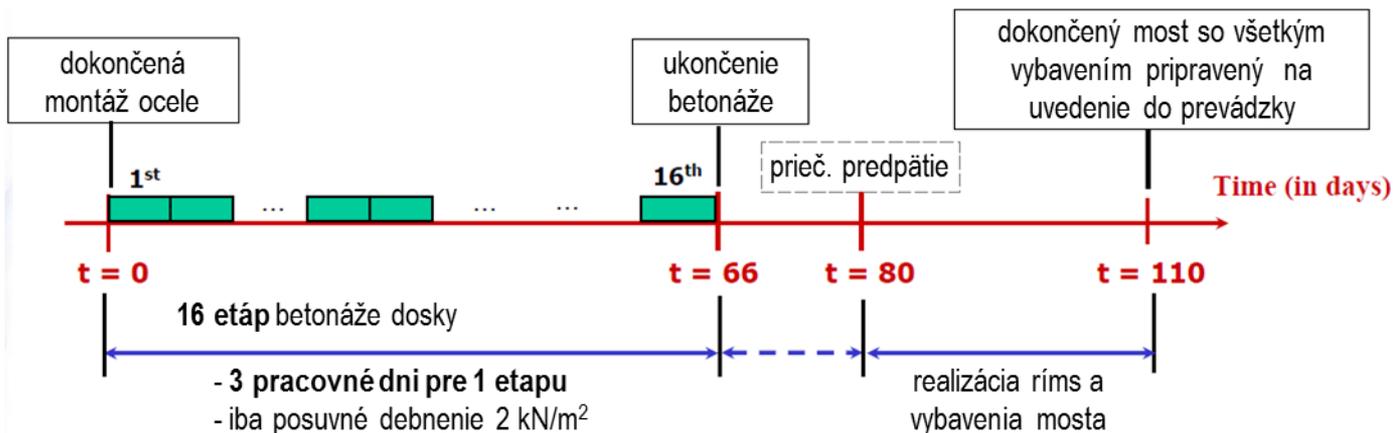
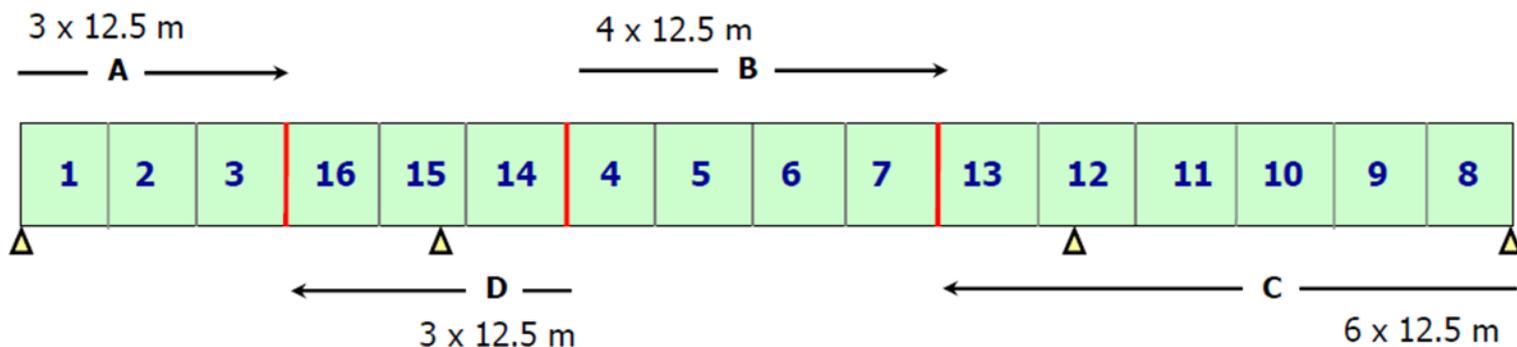
$$\xi_t = \xi(t, t_0) = 1 - \frac{\varphi_t}{1 + \psi_L \varphi_t} = 1 - \varphi_t \frac{n_0}{n_L}$$

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – dotvarovanie betónu

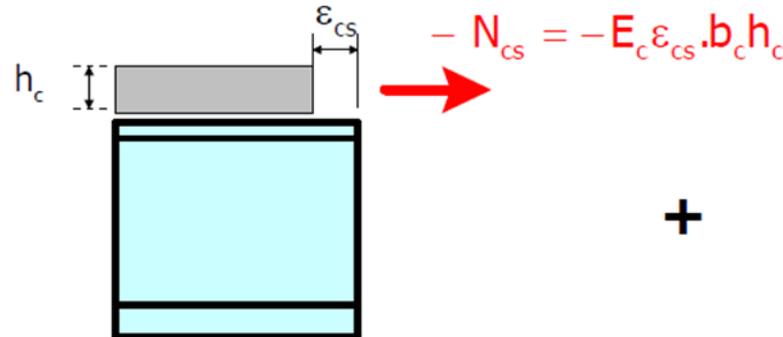
Betonáž dosky po etapách

Príklad harmonogramu mosta so 16 etapami betonáže dosky s priečnym predpätím

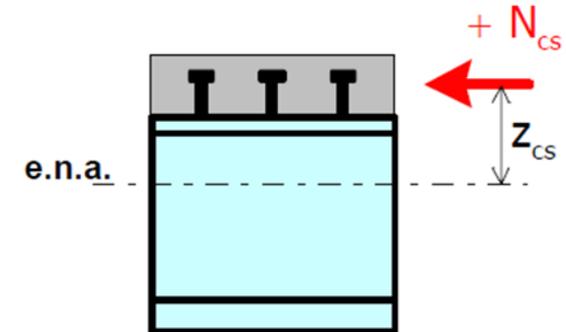

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – zmrašťovanie betónu

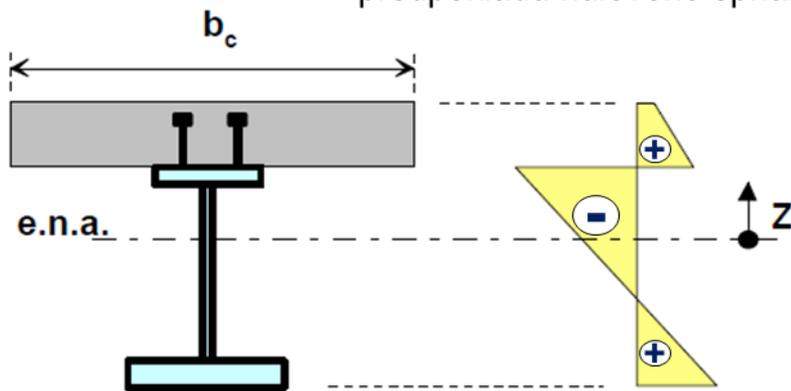
Vplyv zmrašťovania

sila potrebná na zabránenie
deformácie od zmrašťovania za
predpokladu nulového spriahnutia

sila od zmrašťovania sa
aplikuje späť ako akcia na
spriahnutý prierez

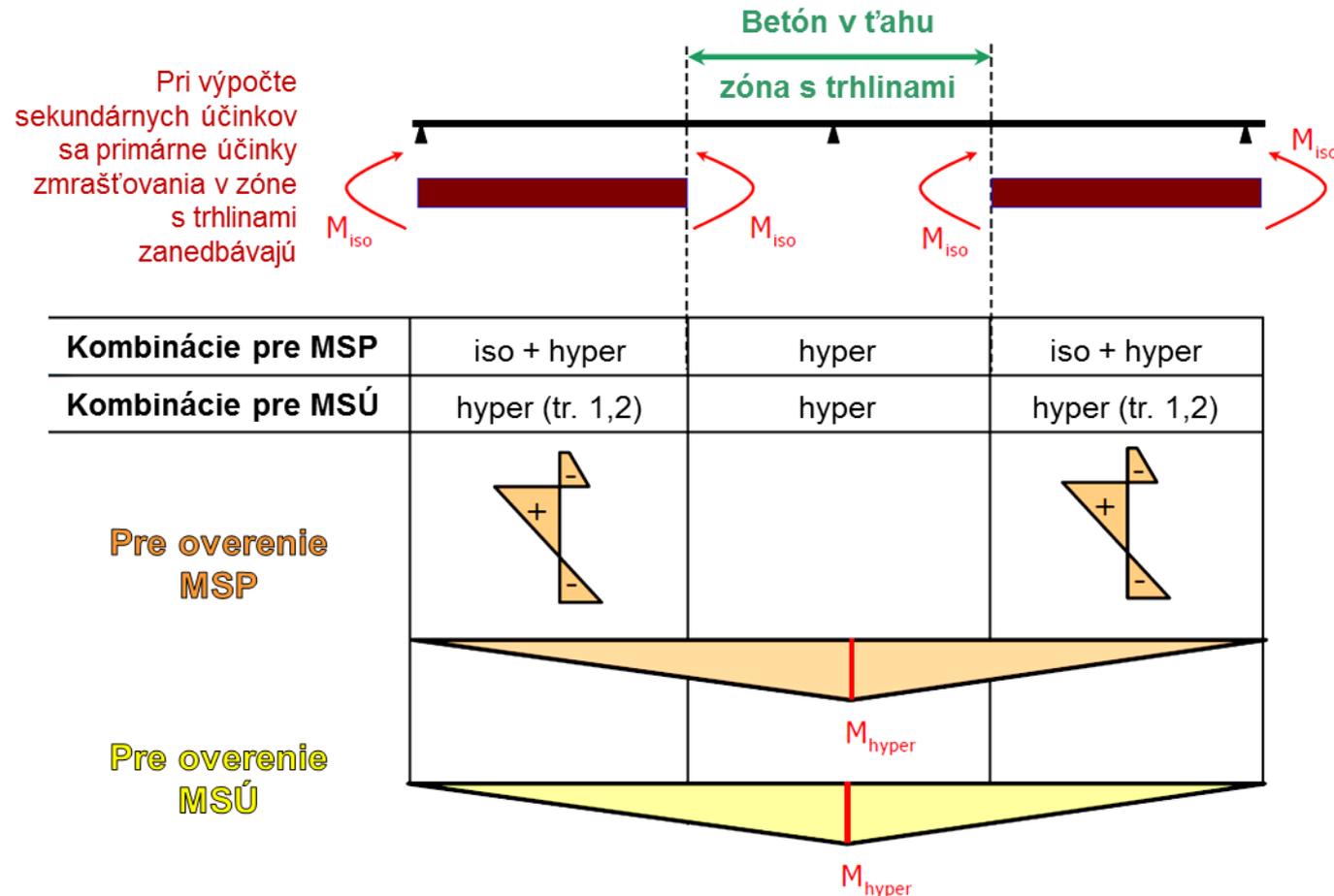
$$N_{cs} = \sigma_{cs} A_c = -\varepsilon_{cs} E_c A_c$$

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – zmrašťovanie betónu

Vplyv zmrašťovania v globálnej analýze

- primárne účinky
v rámci prierezu
„isostatic”

- sekundárne účinky
na staticky neurčitej
konštrukcii
„hyperstatic”

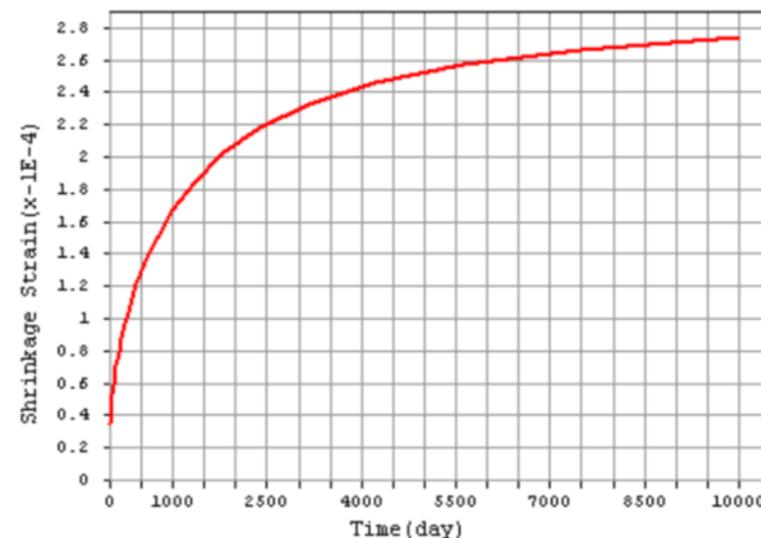
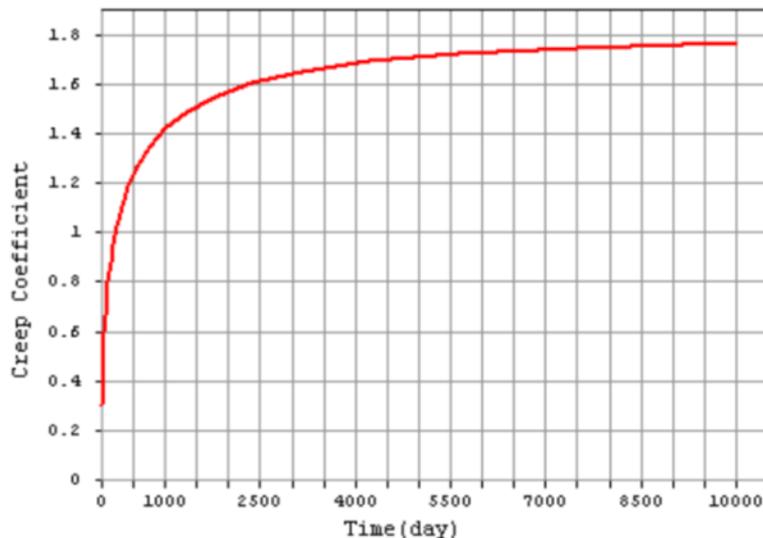
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – sekundárne účinky reológie

Sekundárne účinky dotvarovania

Sekundárne účinky vznikajú ako prírastky napätosti v prierezoch spriahnutých trémov v dôsledku redistribúcie vnútorných síl následkom statickej neurčitosti trémov. Ich výpočet je pomerne náročný, avšak s použitím výpočtovej techniky sa značne zjednodušil.

Časovou analýzou (softvéry)

Alebo **zjednodušene** - minimálne 2-krokovou analýzou

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – sekundárne účinky reológie (alter. metóda)

Sekundárne účinky dotvarovania – ALTERNATÍVNA metóda

Alternatívna metóda (tzv. ω -metóda) pre výpočet:

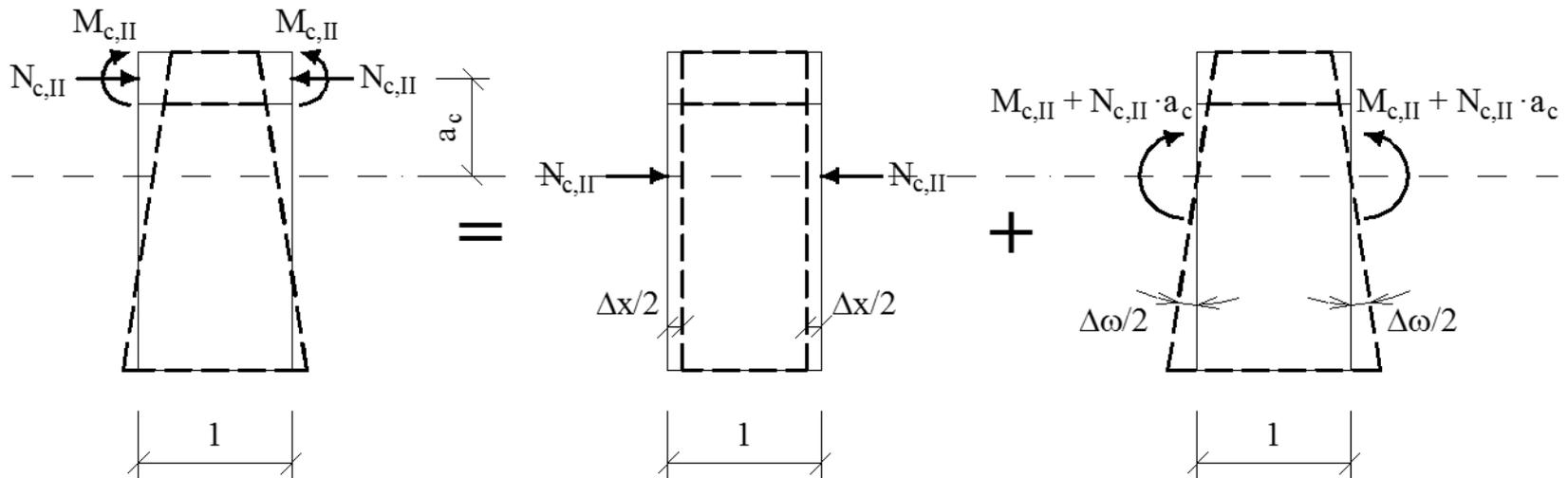
- sekundárnych účinkov dotvarovania v globálnej analýze
  - sekundárnych účinkov zmrašťovania v globálnej analýze
  - ale aj pre výpočet vplyvu trhlín na tuhosť v globálnej analýze
-
- **náhrada efektu zmeny tuhosti v priereze spojitým zaťažením pretvoreniami**
  - bez potreby zmeny tuhosti v modeli
  - stačí jedna iterácia
  - využitie súčasných softvérov na zadávanie vynútených spojitých deformácií ako zaťažovacích stavov
  - prehľadnosť
  - ďalej je ω -metóda vysvetlená na dotvarovaní

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – sekundárne účinky reológie (alter. metóda)

Sekundárne účinky dotvarovania – ALTERNATÍVNA metóda

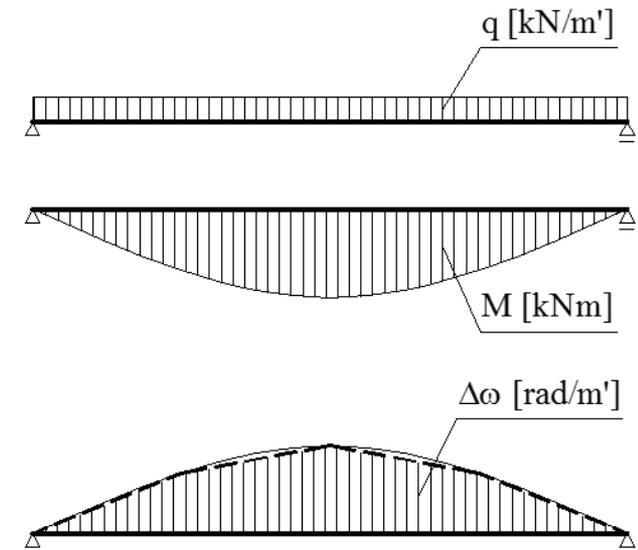
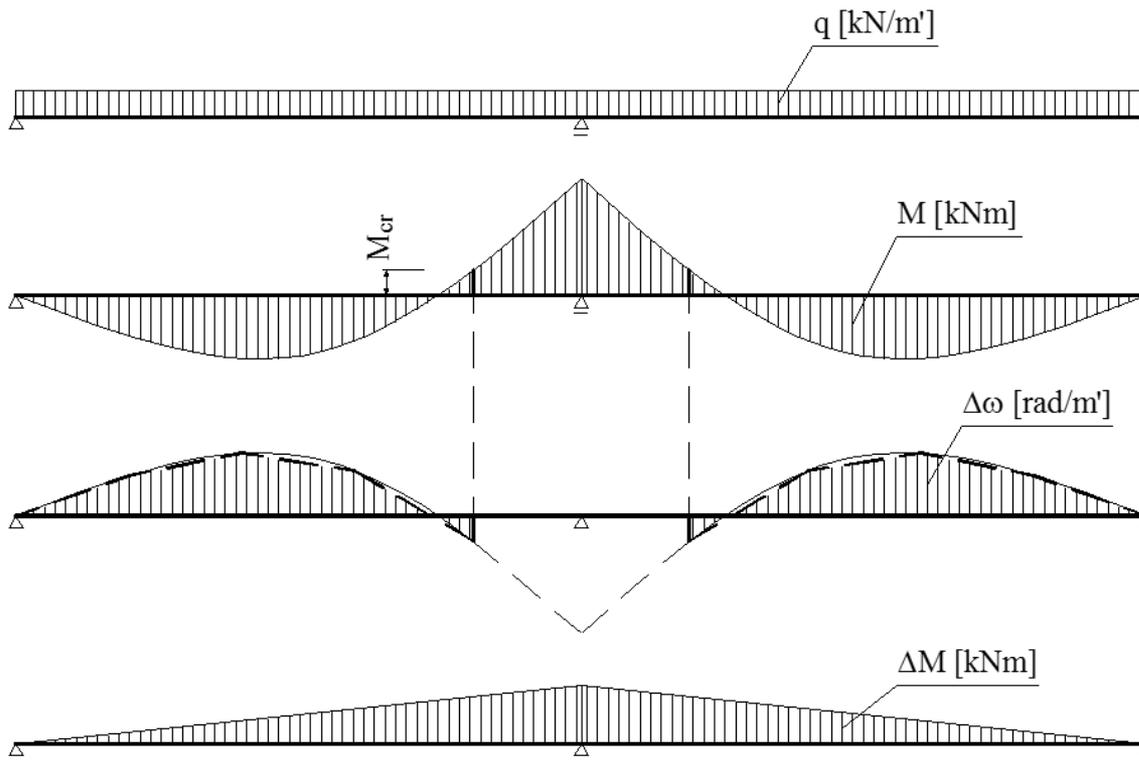
$$\Delta\varpi(t) = \frac{M_{c,II}(t) + N_{c,II}(t) \cdot a_c(t)}{E_a \cdot I_i(t)} \quad [\text{rad/m}']$$

$$\Delta x(t) = \frac{N_{c,II}(t)}{E_a \cdot A_i(t)} \quad [\text{m/m}']$$

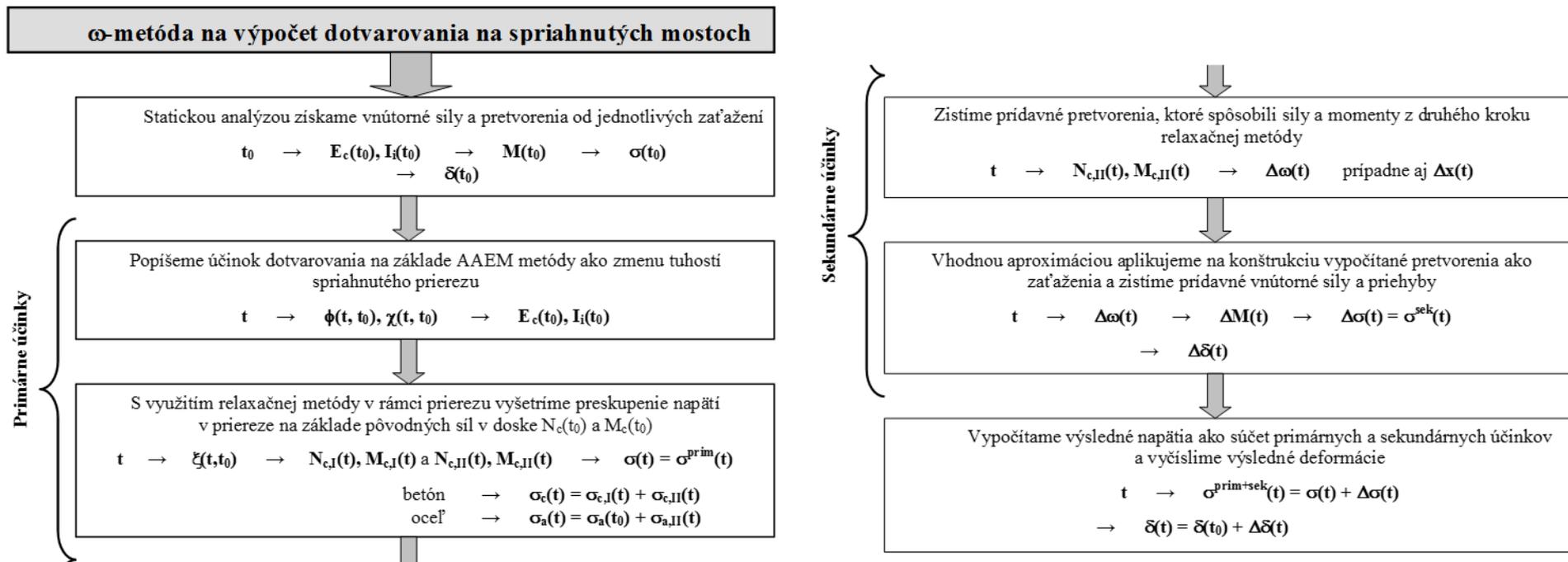
Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – sekundárne účinky reológie (alter. metóda)

Sekundárne účinky dotvarovania – ALTERNATÍVNA metóda

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – sekundárne účinky reológie (alter. metóda)

Sekundárne účinky dotvarovania – ALTERNATÍVNA metóda

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – sekundárne účinky reológie (alter. metóda)

Sekundárne účinky dotvarovania – ALTERNATÍVNA metóda

Postup výpočtu v prípade doskového modelu betónovej mostovky:

- zadávajú priamo pomerné deformácie betónovej dosky, nie spriahnutého prierezu.
- prídavné spojité zaťaženia vstupujúce do globálnej analýzy sú tak
  - prídavné posunutia (pomerné predĺženia)
  - prídavné krivosti (pootočenia) dosky,

ktoré sa dajú vyčísliť z napätí v betóne z druhého kroku relaxačnej metódy

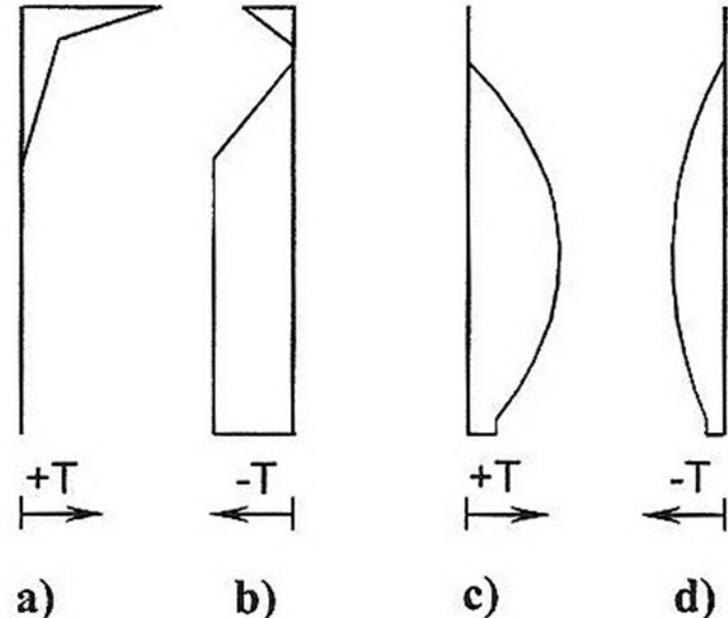
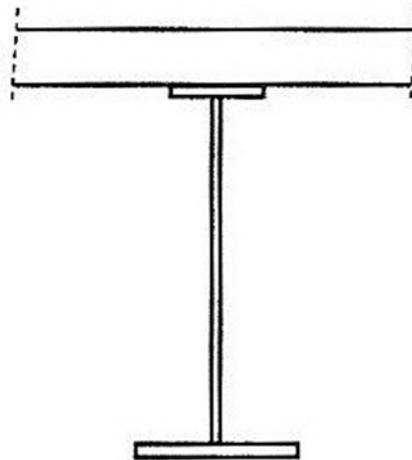
$$\varepsilon_c(t)(1 - \xi_t) = \sigma_{c,II} / E_{cm}$$

$$\Delta \omega_{doska} = \frac{\sigma_{c,II,1} + \sigma_{c,II,2}}{h_c E_{cm}}$$

$$\Delta \varepsilon_{doska} = \frac{\sigma_{c,II,1} + \sigma_{c,II,2}}{2 E_{cm}}$$

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – vplyv teplotných zmien

Nerovnomerné rozdelenie teploty po výške prierezu

- a - oslnenie na poludnie
- b - ochladenie v noci
- c - oslnenie ráno
- d - náhle ochladenie dažďom (krupobitím)

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza – vplyv teplotných zmien

Nerovnomerné rozdelenie teploty po výške prierezu

Výpočet vrstvičkovou metódou

V každej vrstve po výške prierezu sa určí sila od teplotného gradientu

$$\sigma_{Th,i}(t) = \alpha_T \Delta T_{h,i} E_{cm}(t), \quad \sigma_{Ts,i}(t) = \alpha_T \Delta T_{s,i} E_{cm}(t),$$

$$F_{T,i} = \frac{\sigma_{Th,i} + \sigma_{Ts,i}}{2} b_i h_i,$$

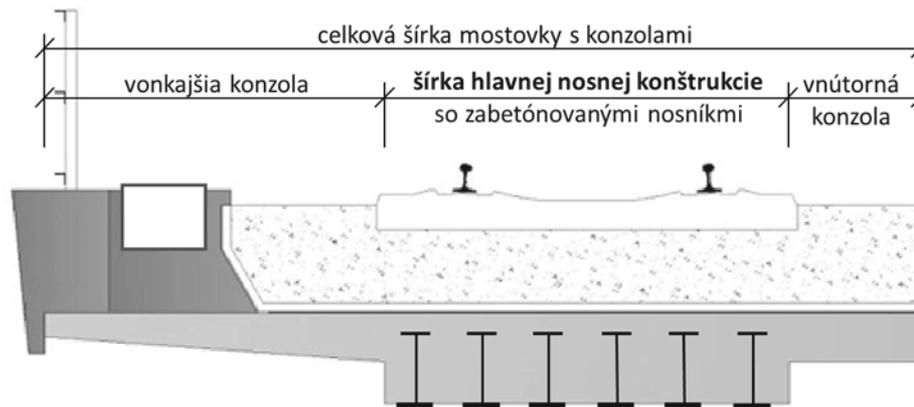
Následne sa postupuje sa v dvoch krokoch podobne, ako pri výpočte účinkov zmrašťovania

... a to aj v prípade sekundárnych účinkov

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza mostov so zabetónovanými nosníkmi

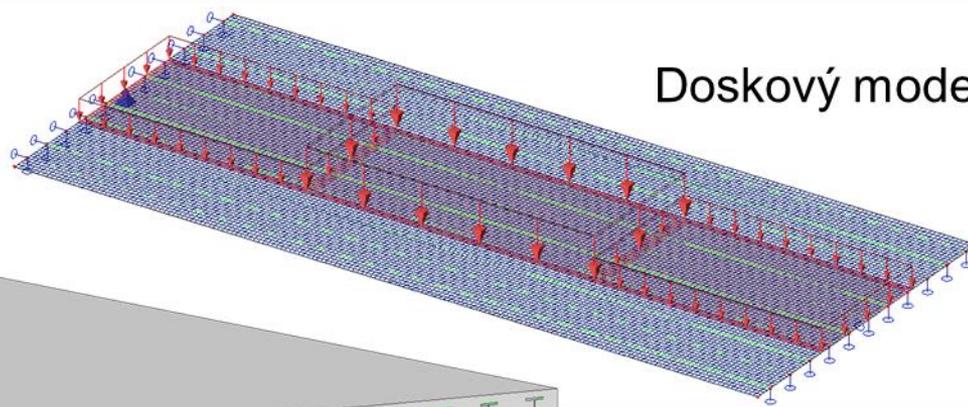
Mosty so zabetónovanými nosníkmi - výpočtové modely

- odporúčané modely zohľadňujúce doskové pôsobenie s rozdielnou tuhosťou v pozdĺžnom a priečnom smere pomocou modelu:
  - **ortotropnej dosky** „rozmazaním“ oceľových nosníkov
  - železobetónovej **dosky** so zabudovanými diskretnými prúťovými **rebrami**
  - **rovinného roštu** s prvkami s ohybovou a torznou tuhosťou
  - **presnejšími** metódami globálnej analýzy konštrukcií.

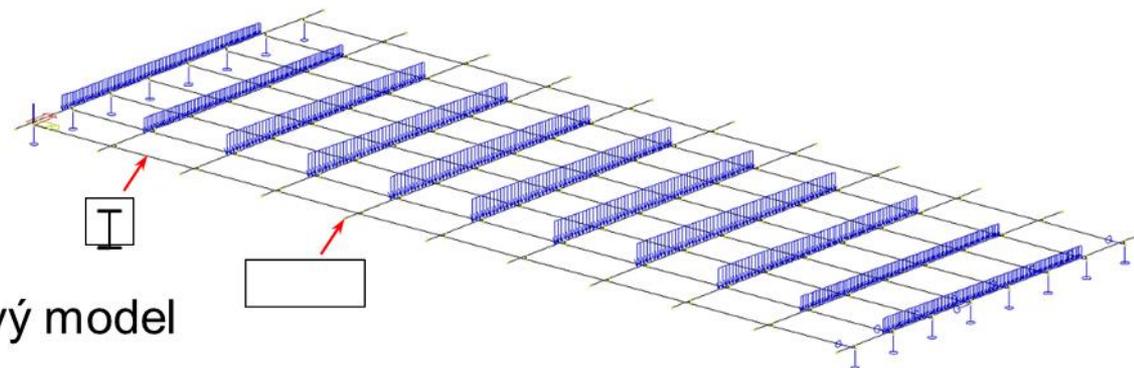
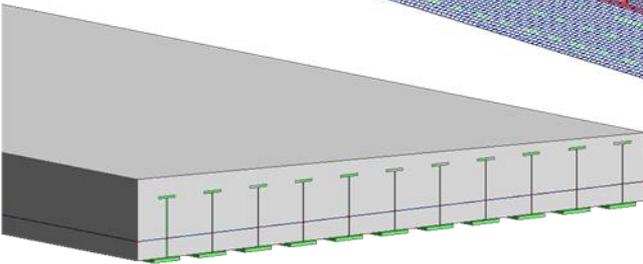

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza mostov so zabetónovanými nosníkmi

Mosty so zabetónovanými nosníkmi - výpočtové modely

Doskový model s rebrami

Roštový model

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza mostov so zabetónovanými nosníkmi

Mosty so zabetónovanými nosníkmi - výpočtové modely

- je potrebné zohľadňovať fázy výstavby.
- účinky preklzu medzi betónom a oceľovými nosníkmi sa zanedbávajú
- vplyv šmykového ochabnutia je nepodstatný vzhľadom k malej vzdialenosti oceľových nosníkov.
- **pružnostnou analýzou** pri zanedbaní vplyvu trhlín v betóne
- spresniť o vplyv trhlín a ťahové spevnenia pri analýze v medzných stavoch použiteľnosti a pri spojitých konštrukciách.
- na stanovenie **priehybov a pootočení** nosnej konštrukcie sa ohybová tuhosť nosnej konštrukcie so zabetónovanými nosníkmi môže brať ako

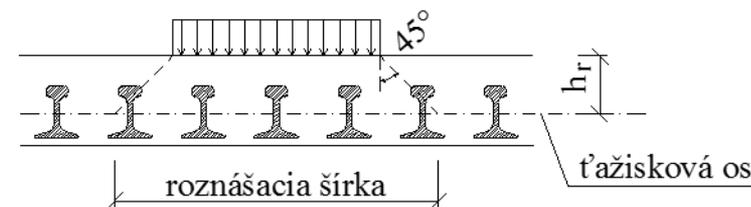
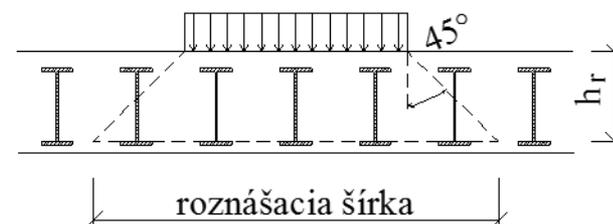
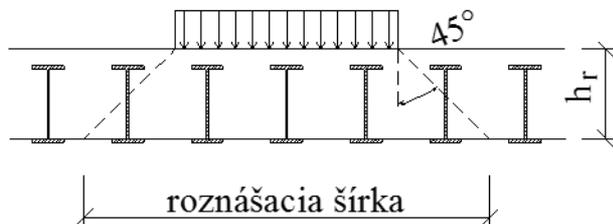
$$E_a I_{eff} = 0,5(E_a I_1 + E_a I_2)$$

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza mostov so zabetónovanými nosníkmi

Mosty so zabetónovanými nosníkmi - výpočtové modely

- Bežne zaužívaná metóda, tzv. „**metóda roznášacej šírky**“, ktorá je dokonca odporúčanou v mnohých technických predpisoch, je síce na strane bezpečnej, ale nedostatočne vystihuje reálne pôsobenie týchto doskových konštrukcií.
- Konzervatívnosť tejto metódy vzrastá so šírkou nosnej konštrukcie

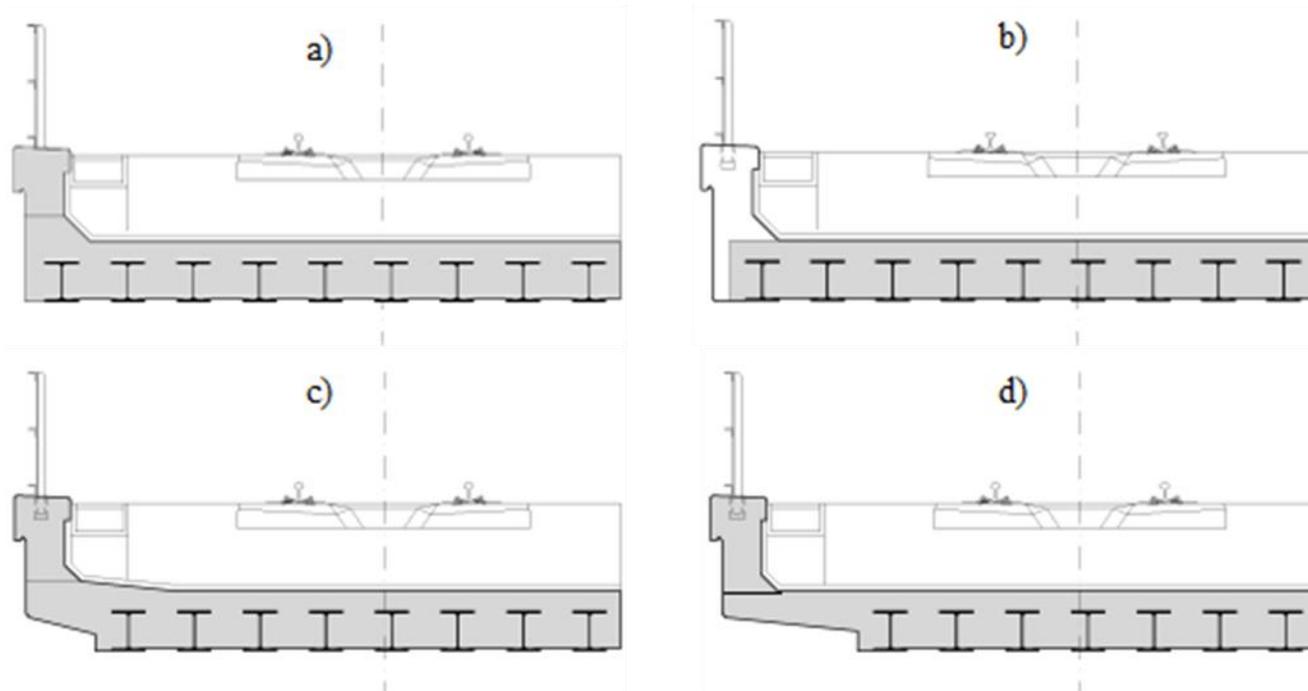
Staršie mosty

Spriahnuté oceľobetónové mosty - globálna analýza mostov so zabetónovanými nosníkmi

Mosty so zabetónovanými nosníkmi - výpočtové modely

- je nutné primerane zvážiť možné spolupôsobenie monolitických rímsových častí, pod ktorými sa nachádzajú zabetónované nosníky

- v alternatíve „a“ dochádza k **výraznému** spolupôsobeniu !